

УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

**СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ
ПОЗА ФОРМАТОМ:
АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО**

Матеріали

*VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
12 квітня 2019 р.*

Івано-Франківськ-2019 р.

УДК 343
УДК 72:33:340(001.8)
ББК 85.11+65+67я43
С 88

Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 12 квітня 2019 року). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2019. – 94 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Короля Данила (протокол № 8 від 27.02.2019 р.)

В збірнику опубліковано матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право», яка відбулася 12 квітня 2019 року на базі Університету Короля Данила.

Теоретичні положення та практичні рекомендації учасників конференції щодо розробки окремих проблем правового регулювання суспільних відносин сьогодення, проблем економічної теорії, обліку й аудиту, фінансів і кредиту, забезпечення синтезу наукових знань, технічної творчості і художньо-образного мислення, що характерні для архітектурної діяльності, будуть цікавими для підготовки наступних наукових праць з зазначеної проблематики.

Для науковців, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія: к.ю.н., доц. О.В.Острогляд, к.ю.н. Гуркова А.В., Григоровський А.

Богущ Н.,
*студентка 2 курсу факультету архітектури,
будівництва та дизайну
Університет Короля Данила
Науковий керівник:
викладач кафедри будівництва та цивільної інженерії
Гусар Катерина Дмитрівна
м.Івано-Франківськ, Україна*

**ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ
ЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ ДЛЯ ТЕРИТОРІЙ
ЗІ СКЛАДНИМ РЕЛЬЄФОМ**

В сучасному світі все більше уваги приділяється питанням раціонального використання земель з урахуванням максимального збереження їх природної унікальності. Особливо актуальна дана тема для житлової забудови в гірській місцевості.

Міра деградації включених в міську територію природних ресурсів зростає прямо пропорційно інтенсивному розвитку міст. Такими природними ресурсами є території зі складним, виразним рельєфом, які часто можуть володіти не тільки високими рекреаційними і естетичними якостями, але і культурно-історичною значущістю. Природний рельєф формує, задає планування і характер міста. Однак сьогодні проблема його ефективного використання все частіше залишається без належної уваги. Історично склалося так, що будівництво міст починалося із зведення житла, місце під яке частіше за все вибиралося в найбільш сприятливих природних умовах: в долинах рік, серед укритих від сильних вітрів горбів і часто поблизу джерел необхідних ресурсів. Все це природним чином сприяло інтенсивному зростанню і розвитку поселень. Природний рельєф і природне оточення – це часто початкові умови, відправні точки для створення того чи іншого проекту будівлі або споруди. Саме вони повинні займати основне місце при формуванні об'ємно-планувального рішення архітектурного об'єкта, який в своєму закінченому вигляді буде продовжувати композицію природного середовища.

В літературі по темі архітектурного проектування житлових будівель для умов складного рельєфу [1,3] розроблено системи опису складного рельєфу і системи житлового будівництва на ньому, які дозволять вибрати тип будинку, максимально відповідний схилу. Типологія житла за способом компоновання відносно схилу в найбільшій мірі відображає вплив рельєфу на тип житлового будинку, дає можливість впорядкувати велику різноманітність житла в даній області. Необхідно виділити характерні для кожного типу будинків особливості, які в найбільшій мірі впливають на об'ємно-планувальне рішення будівлі в залежності від способу компоновання відносно схилу.

Питання пристосування рельєфу для цілей забудови нерозривно пов'язані з питаннями охорони навколишнього середовища і природних ресурсів. Одним з найважливіших принципів, яким потрібно керуватися при висотній організації території, що забудовується, є максимальне збереження існуючого рельєфу, ґрунтового покриву, рослинності, природних форм поверхні, що грає значну роль в формуванні урбанізованого ландшафту. Зміни, внесені в рельєф, не повинні сприяти активізації небажаних ерозійних, гідрогеологічних і гідрологічних процесів не тільки на спланованій, але і на суміжних з нею територіях. Так, при відведенні поверхневих вод повинна бути виключена можливість ерозії ґрунту; вертикальне планування не повинне приводити до виникнення обвалів, просідань, засоленню ґрунтів, підтопленню і заболочуванню територій або їх осушенню. Таким чином, необхідне комплексне рішення задач вертикального планування з іншими заходами інженерної підготовки міських територій. Для досягнення єдності рельєфу і забудови необхідна ретельна оцінка міри відповідності особливостей рельєфу характеру забудови. Детальний аналіз естетичних якостей рельєфу передбачає не тільки виявлення характерних його форм, але і обґрунтування принципів їх найбільш вираженого використання при розміщенні забудови. Сприятливий взаємозв'язок рельєфу і забудови може характеризуватися двома основними закономірностями:

1) забудова збагачує ландшафт, підкреслюючи основні його форми пропорціями споруд;

2) забудова займає підлегле положення по відношенню до рельєфу, вписується в ландшафт, не порушуючи цілісності його сприйняття.

Так, в горбистій місцевості рельєф зумовлює розміщення забудови по схилах, в той час як вулиці і дороги прокладають в пониженнях. Якщо схили являють собою ряд ярусів, найбільш бажана рядова забудова в межах плоских ділянок. Забудова уступів може здійснюватися як терасними будівлями, так і рядами будівель рівної висоти або з поступовим підвищенням поверховості, причому верхні будівлі не повинні перевищувати бровки вищерозташованої тераси, щоб не виділятися в силуеті.

В літературі [1,3] підкреслюється необхідність ретельного вибору типу будівель з метою максимального використання існуючого рельєфу, пристосування забудови до рельєфу. Вертикальне планування в таких випадках обмежується згладжуванням окремих нерівностей поверхні, що забезпечує посадку будівель, прокладку пішохідних і транспортних шляхів. У містобудівній практиці, при корінному перетворенні рельєфу на значних територіях частіше виникає необхідність підняття відміток споруд, чим їх пониження. Зріз і вирівнювання поверхонь звичайно потрібно на відносно невеликих локальних майданчиках при розміщенні груп або окремих будівель на терасах, прокладці магістралей на крутих схилах. Корінні перетворення рельєфу території, що забудовується доцільні лише при особливо несприятливих природних умовах –

її затопленні паводковими водами, високому рівні ґрунтових вод, несприятливій геологічній будові, наявності ярів, при рекультивації порушених територій.

Раціональне використання земель з точки зору збереження їх природної унікальності є на сьогоднішній день однією з найбільш важливих задач, які ставляться перед архітектором. Сьогодні проблема ефективного використання рельєфу, як правило, залишається без належної уваги. Забудова міської території в сучасних умовах часто підкоряється логіці економічної доцільності, що саме по собі має на увазі наявність неживаних місць і деградацію включених в них природних ресурсів. Далеко не всі типи рельєфу придатні для освоєння в принципі. Однак для більшості випадків розроблені різні методи забудови територій зі складним рельєфом, які при їх раціональному використанні володіють великими художніми принадами в порівнянні з будівництвом на рівнині. Як правило, при будівництві неминуче доводиться вносити зміни в існуючий рельєф. Питання його пристосування для цілей забудови нерозривно пов'язані з питаннями охорони навколишнього середовища і природних ресурсів. Зміна рельєфу не повинна сприяти активізації небажаних ерозійних, гідрогеологічних і гідрологічних процесів не тільки на спланованій, але і на суміжних з нею територіях.

Список використаних джерел

1. Дектерев С. А. Архитектура жилья в условиях Урала / С. А. Дектерев. - Екатеринбург: Изд-у Уральського архітектурно-художнього ін-та, 1992. - 258с.
2. Суворов В. О. Типология жилья в условиях сложного рельефа по архитектурно-пространственному компонованию относительно склона/ В. О. Суворов // Фундаментальные и прикладные проблемы науки: Мат. VIII Междунар. симпоз. - Т. 7. - М., 2013.
3. Курбатов Ю. И. Архитектурные формы естественный ландшафт: композиционные связи/ Ю. И. Курбатов. - Л.: Изд-у Ленинградського ун-та, 1988. - 76 с.
4. Калабин А. В. Дом на рельефе / А. В. Калабин. - Екатеринбург: Вебстер, 2012. - 160 с.
5. Левина Е. К. Архитектура в гармонии с природой / Е. К. Левина, Е. В. Кузьминых. - Красноярськ: СФУ, 2011.
6. Леонтович В. В. Вертикальне планування міських територій: Навч. посібник. допомога для студентів вузів по спец. «Міське будівництво». - М.: Висш. шк., 1985. 119 з., мул.

Бублич І.,
Студентка групи Юс-2017
Університет Короля Данила
Науковий керівник: к.ю.н. доцент
Острогляд Олександр Васильович
м. Івано-Франківськ, Україна

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРОСТИТУЦІЇ В УКРАЇНІ: «ЗА» І «ПРОТИ»

Життя це безцінний дар, який людина одержує при народженні. Проте як вона зуміє розпорядитися цим даром - залежить від неї самої. Життя можна витратити на різні задоволення, щоб отримати якомога більше приємних вражень і насолод. Але на жаль серед нашого суспільства існує категорія людей, для яких є насолодою особлива торгівля. Мова йтиме про торгівлю людьми з метою сексуальної експлуатації. А також про легалізацію проституції, яка є мовби приманкою для експлуататорів.

Торгівля людьми за прибутковістю посідає третє місце у світі після торгівлі наркотиками і зброєю. За даними Національної поліції, 70% торгівлі людьми здійснюється з метою сексуальної експлуатації [1].

Сексуальна експлуатація знайшла своє місце в Україні, через те, що проституція поширена і не легалізована, а караність за неї не така уже й велика. Згідно Статті 181 КУПАП:

«Заняття проституцією - тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.»[2].

Попередження чи штраф не є настільки ефективними, щоб позбутись проституції. Проституція найбільше поширюється у зв'язку з економічним фактором. Люди не мають нормальної роботи а також знаходяться в скрутному соціальному становищі. Тому вони готові пропонувати свої інтимні «послуги» [3]. Часто жінки ведуться на пропозиції роботи за кордоном, а згодом потрапляють у сексуальне рабство. Незначний відсоток жінок займається цим ремеслом, щоб утримувати свої сім'ї, деякі дивляться на це як на джерело постійного чималого доходу, деякі як на джерело додаткового заробітку [4]. Негативним в цьому плані є й те, що моральні засади суспільства знайшли цінність у задоволенні статевих потреб таким способом. Адже суспільна мораль вимагає, щоб зв'язки між людьми для задоволення статевих потреб встановлювалися на основі особистої симпатії, а не ведення статевого життя виключно за винагороду. Небезпека проституції різнобічна і полягає в тому, що принижуються честь і гідність тих, хто нею займається, створюється загроза поширення цілого ряду небезпечних хвороб, тощо [9].

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

Крім того є досить поширеними місця розпусти і звідництва, про які мало хто знає, а вони діють. Згідно Статті 302 ККУ

«1. Створення або утримання місць розпусти, а також звідництво для розпусти - караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років.

2. Ті самі дії, вчинені з метою наживи або особою, раніше судимою за цей злочин, або вчинені організованою групою, - караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені із залученням неповнолітнього, - караються позбавленням волі на строк від двох до семи років.»[5].

Щоб зрозуміти чи слід легалізувати проституцію, чи досить тієї караності, яка є прописана законодавством, потрібно зважити всі «За» і «Проти».

Щодо позицій «За» легалізації найбільш поширеними є такі:

-Зменшиться кількість фінансово неспроможних людей, якщо проституцію узаконити.

- Запровадження легальної проституції в Україні принесе додаткові фінанси у бюджет.

- Буде здійснено контроль за поширенням венеричних захворювань, що має призвести до їх зменшення.

- Особи, які займатимуться проституцією, матимуть забезпечене майбутнє, через відрахування до спеціальних фондів.

-Проституція відкриває експлуататорам шлях збагачення - легалізація проституції не дасть їм такої можливості.

-Батьки, що займаються проституцією, травмують психіку дітей і сім'ї розпадаються - легалізація значно скоротить можливість такої проблеми, сім'ї берегти свою цілісність, адже проституція буде визнаватися професією.

-Проституція завдає шкоди жінкам - фізично і емоційно, адже основною метою є гроші – завдяки легалізації збережеться здоров'я людей.

-Відкриті сайти на яких пропонують секс послуги поширюють проституцію ще більше - завдяки легалізації сайти будуть закритими.

-Поширення проституції є негативним чинником у суспільстві- легалізація дасть змогу нашій державі бути прикладом для інших.

- Легалізація проституції дозволить зменшити корупцію серед правоохоронців, які покривають даний незаконний бізнес.

А тепер наведемо всі «Проти» легалізації проституції.

- Легалізація є несхвальною для більшості людей.

- Суспільство до легалізації ще не готове, через моральний аспект.

-Незважаючи на поповнення бюджету, відрахування від прибутку становить в Україні більше 50 % і тому наразі з легальною проституцією буде в будь якому випадку існувати нелегальна і тому це не змінить докорінно ситуацію.

Відсутність на поточний час державного регулювання призводить, зокрема до розвитку сфери торгівлі людьми, насильницького втягування в тому числі неповнолітніх до секс бізнесу [8]. Втягнення полягає у впливі на свідомість конкретного неповнолітнього завдяки переконуванню в доцільності, вигідності певної поведінки. Воно здійснюється шляхом умовлянь, залякування, підкупу, обману, розпалювання почуття помсти, заздрощів або інших низьких спонукань, розповідей про легкість і доступність певних дій, навчання способам та прийомам їх виконання тощо [9].

Щоб врегулювати діяльність проституції у 2015 Немировський А.В. вніс проект на розгляд народним депутатам. Проект містив назву «Закон України про регулювання проституції та діяльності секс-закладів». Цей закон мав встановлювати порядок правового регулювання діяльності у сфері проституції та соціальні гарантії людей. Метою проекту було прийняття галузевого закону у сфері проституції та діяльності секс-закладів. Але досягненням такої мети можливе було за умови прийняття законопроекту [7]. Такий закон був не прийнятим адже він змальовував проституцію, як вид підприємницької діяльності метою якого є надання інтимного характеру послуг, суспільство було не готовим до такого, щоб проституція ще й поширилась на ринку праці. Тож це стало не прийнятним і закон не набрав чинності. А це й не дивно, адже навіть стараючись якимось врегулювати цю проблему, все виглядає на використання людей, як ресурсу, тобто сплата податків, яка зазначалась в Статті 5 цього закону-призвела б до збільшення державного бюджету. Чому ніхто не хотів подумати над тим як допомогти людям вийти з цієї ситуації, як підняти їх рівень життя, щоб вони не опускались до таких заробітків?

Для того щоб цю легалізацію ввести в дію, потрібно розглядати таку проблему і приймати остаточне рішення. Сьогодні очевидно те, що світ на ґрунті розглянутого питання поділився на дві частини. Одна - категорично «проти» проституції й намагається на всіх можливих рівнях - законодавчому, виконавчому, фіскальному, суспільно-засуджуваному- боротися із цим явищем. Інші ж стали прихильниками думки «За» легалізацію.

Варто дослухатись думки прихильників «За» легалізацію, адже вони вважають, що це дасть певний результат: збереження здорової нації; захист неповнолітніх та інших незахищених соціальних груп населення від втягування у примусове сексуальне рабство, а також від експлуатації закордоном з метою надання сексуальних послуг; сьогодні, в часи, коли практично весь світ перебуває в полоні епідемії ВІЛ-інфекцій та венеричних хвороб, а проституція сприяє їх поширенню - шляхом легалізації проституції ми зможемо зменшити ризик захворювань; забезпечиться суспільний інтерес в тому, що проституція – це не вихід із скрутного матеріального становища, і це зовсім не змальовує нас із хорошої сторони; легалізація проституції побудує в нас цінність до життя, здоров'я та тіла; зокрема і відбуватиметься нормальне відтворення здорового генофонду нації.

Для того щоб легалізація увійшла в дію слід зважати на думку всіх людей, на їх ставлення до проституції, здійснювати опитування щодо поширеної проблеми і прийти до мудрого вирішення питання, про яке не одноразово говорять, та нічого не роблять.

Підсумовуючи доцільно відмітити, що уже тривалий час і по сьогодні виникають суперечки про легалізацію або заборону проституції. Через те, що в Україні така проблема поширена вона потребує певного вирішення. Проституція - це ганебний факт історії людства, який нічим докором стане перед прийдешнім поколінням як факт жорстокий і неминучий. Тому краще вже зараз зарадити цьому. Слід пам'ятати й про те, що впливає та підштовхує людей до всього цього дійства. Тому кожен з нас має пам'ятати, що у нас є можливість працювати, розвиватись у правильному напрямку, слід тільки цього захотіти. А держава в свою чергу має сприяти забезпеченню добробуту населення, цікавитись думкою людей і тим щоб вони хотіли змінити в державі. Тому що ми впевнені що більшість людей, поширення проституції не схвалює.

Список використаних джерел

1. «Проституція і торгівля людьми: як працює бізнес вербувальників» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.112.ua/statji/prostytutsiia-torhivlia-liudmy-v-ukraini-zhertvy-obmanu-abo-suchasni-biznes-ledi-413519.html>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення/ від 16.09.2008, ВВР, 2008, N 48, ст.358
3. Прес-центр Главком. «На секс-туризм до України найбільше приїжджають громадяни Туреччини». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://glavcom.ua/specprojects/press_center/na-seks-turizm-do-ukrajini-naybilshe-prijizhdzhayut-gromadyani-turechchini-506870.html
4. Стаття «Проституція в Україні». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%BD%D0%Bo_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%Bo%D0%B8%D0%BD%D0%B5
5. КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131)
6. BBC «Амстердамський квартал» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.bbc.com/russian/features-46969792?ocid=wsrussian..social.sponsored-post.facebook.SMP\(AEP\)-amster.nneed3.RU%2CUA%2CIL-18%20.statementad.mktg&fbclid=IwARoYmQdQbMVyMrIZjw8ayaJkingeFUR-xURgyX5jC65EqJE8JBztPTооссУ](https://www.bbc.com/russian/features-46969792?ocid=wsrussian..social.sponsored-post.facebook.SMP(AEP)-amster.nneed3.RU%2CUA%2CIL-18%20.statementad.mktg&fbclid=IwARoYmQdQbMVyMrIZjw8ayaJkingeFUR-xURgyX5jC65EqJE8JBztPTооссУ)
7. «Проект Закону про регулювання проституції та діяльності секс-закладів» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56559

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

8. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА до проекту Закону України "Про регулювання проституції та діяльності секс-закладів"

9. Реферат/ «Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність Проституція або примушування чи втягнення до заняття проституцією»/С. 2 / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-6739-1.html>

Ганджі В.,

Студентка 2 курсу 13 групи

Факультету міжнародної торгівлі та права

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник: Шведова Г. Л.,

доцент кафедри загально правових дисциплін

м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ

На даний час клонування є одним з найбільш яскравих досягнень генетики, при цьому клонування людини породило низку проблем не лише з морально-етичного, а й релігійного та правового характеру. Тема клонування є актуальною для обговорення серед науковців у зв'язку з її криміналізацією. Створення клонів має неоднозначне сприйняття громадськістю, існують обґрунтовані думки «за» і «проти». Зрозуміло, що позиції наукових кіл та духовенства виражають полярні точки зору в цьому питанні.

Розглядаючи проблему клонування, варто визначити, що існують дві його форми: терапевтична та репродуктивна. Внаслідок репродуктивного клонування з'являється дитина, яка була імплантована на ембріональній стадії розвитку, а терапевтичне – отримання стовбурних клітин, які можуть відновлювати функції органів, з огляду на це використовуються для їх вирощування[1]. Тому законом забороняється саме репродуктивне клонування.

Прихильники клонування людини вважають, що при розумному законодавчому регулюванні, переваги клонування перевищили б його недоліки, адже воно може вирішити проблему безпліддя. Найголовніше, що їх надихає, це те, що можна за допомогою цього наукового досягнення поліпшити людське суспільство клонами видатних людей, оскільки цілком припускається клонування з тканин давно померлих людей. При цьому шанс на прояв «геніальності» дає мізерний відсоток вірогідності повторення такого випадку за нових історичних умов. Тому що навіть близнюки мають 70-відсоткову кореляцію в інтелекті і 50-відсоткову кореляцію у рисах характеру, хоча вони розвиваються за ідентичних умов[2].

Супротивники клонування вважають, що воно є небезпечним і сумнівним не лише моральної точки зору. Оскільки навіть клоновані тварини з'являлися на світ з певними відхиленнями. Вчені вважають, що недосконалі мутації можуть взагалі знищити людину як таку. Спроба клонування людини, схоже, приречена на провал. Невтішні наслідки подібних експериментів, як мінімум вимагають правового регулювання.

Слід зазначити, що Антонюк О.Р. вважає криміналізацію клонування людини абсолютно виправданою, тому що клонування порушує людську гідність та зводить людське життя до рівня "біологічного матеріалу". З огляду на це воно повинно мати «чіткі правові кордони». Саме тому міжнародне законодавство також не могло оминати регулювання цього питання[3].

Питання клонування розглядалося Загальною декларацією про геном людини і про права людини, що була ухвалена на 29-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО 11 листопада 1997 року. У ній практика клонування є такою, що суперечить людській гідності і не повинна набути подальшого розвитку, також пропонується жорсткий контроль держави над всіма дослідженнями в цьому напрямку[4]. Однак у даній декларації не було вказано яка саме форма клонування заборонялася, це суттєво обмежувало можливість проведення різноманітних медичних досліджень за допомогою терапевтичного клонування.

12 січня 1998 року держави-члени Ради Європи інші держави та Європейське Співробітництво підписали Додатковий протокол до Конвенції про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини, який набрав чинності 01 березня 2003 року. За протоколом будь-яке втручання, спрямоване на створення людини, генетично ідентичної до іншої людини заборонено[5].

19 лютого 2005 року ООН звернулася до країн-членів з пропозицією ухвалити законодавчі акти, які повністю забороняють будь-які форми клонування, оскільки вони виступають «проти захисту людського життя». Декларація ООН про клонування людини, ухвалена резолюцією 59/280 Генеральної Асамблеї від 8 березня 2005 року містить заклик до держав-членів заборонити всі форми клонування людей такою мірою, в якій вони не сумісні з людською гідністю і захистом людського життя[6]. Ці нормативно правові акти повністю виключали усі форми клонування, саме тому вони діяли на противагу будь-яким науковим дослідженням у цій сфері. А також не давали реальної можливості використовувати дане наукове досягнення у трансплантології.

Можна погодитись з думкою Триньової Я.О. про те, що рішенням цієї проблеми є саме підписана в 2000 році у Ніцці Хартія Європейського Союзу про основні права де встановлюється заборона лише на репродуктивне клонування, а терапевтичне клонування не забороняється[7].

У національному законодавстві це питання врегульовано в законі «Про заборону репродуктивного клонування людини», який вводить заборону на

репродуктивне клонування, ввезення на територію України та вивезення з території України клонованих ембріонів. Ст. 4 закону передбачає, що особи винні у порушенні даного закону нестимуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законів України [8]. Важливо відзначити, що відповідно до Кримінального кодексу, особи, що порушили законодавчу заборону можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності, якщо наслідком їхніх дій створена небезпека для життя чи здоров'я особи за незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142 Кримінального кодексу). Клонування людини однозначно є недослідженим правовим полем – несе потенційну небезпеку. Тому вимагає законодавчого регулювання для запобігання зловживань у цій сфері. Зрозуміло, що подібне явище повністю заборонити та викоринити не можна, а те, що не можна заборонити, варто принаймні контролювати.

Підводячи підсумки, варто сказати, що науковий прогрес не стоїть на місці, але нам не завжди потрібні ці блискавичні революції людського розуму у повній мірі. Саме тому криміналізація клонування є обов'язковою. Для імплементації у наше законодавство міжнародно-правових норм покликаних забезпечувати права людини, у зв'язку із застосуванням методів біології і медицини, варто вдосконалити систему контролю за проведенням генно-інженерних маніпуляцій з людським ДНК.

Список використаних джерел

1. Білокінь С.В. Основи біоетики та біобезпеки // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://liber.onu.edu.ua/metodichki/bio/bilokon-bioetyka.pdf> (дата останнього звернення: 06.03.2019).
2. О.І. Вінгловська, Є.Г. Міхньова Правове Регулювання Клонування // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.health-medic.com/articles/anti_aging/2009-06-10/92-94.pdf (дата звернення 08.03.2019 р.)
3. Антонюк О. Р. Етико-правові проблеми клонування людського організму // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://medicallaw.org.ua/uploads/media/02_007_01.pdf (дата звернення: 07.03.2019 р.)
4. Офіційний сайт Верховної Ради України: Загальна декларація про геном людини і про права людини, прийнята Генеральною конференцією ЮНЕСКО на її 29-й сесії 11 листопада 1997 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_575 (дата звернення: 07.03.2019 р.)
5. Офіційний сайт Верховної Ради України: Додатковий протокол до Конвенції про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини, який стосується заборони клонування людей від 12 січня 1998 р. //

[Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_526 (дата звернення: 08.03.2019 р.)

6. Офіційний сайт Верховної Ради України: Хартія Європейського Союзу про основні права від 7 грудня 2000 року. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994> (дата звернення: 08.03.2019 р.)

7. Офіційний сайт Верховної Ради України: Закон України «Про заборону репродуктивного клонування людини» від 14.12.2004. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2231-15> (дата звернення: 08.03.2019)

Герман Х.,
студентка III курсу, групи Юс-2016 -1
галузі знань «Право»
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук
Гуркова Аліна В'ячеславівна
м. Івано-Франківськ, Україна

МЕДІАЦІЯ ЯК ОДИН З АЛЬТЕРНАТИВНИХ СПОСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЮРИДИЧНИХ КОНФЛІКТІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

В Україні дедалі частіше можна почути про практику альтернативних способів вирішення конфліктів, а саме про використання медіації [2].

Медіація – це неформалізована, але чітко структурована процедура врегулювання спору за участі нейтрального посередника (медіатора), який підтримує сторони у досягненні ними взаємовигідного рішення [3].

Медіація має добровільний, а не зобов'язальний характер: сторони за власним бажанням можуть припинити медіацію або продовжити її. Сторони самі або доходять згоди або ні, за них ніхто не приймає рішень [3].

Медіації притаманні такі особливі ознаки:

- добровільність застосування;
- конфіденційність інформації;
- наявність особливої структурованої процедури проведення;
- залучення третьої сторони для подолання конфлікту (медіатора) [2].

У ч.5 ст.47 КАС України сказано, що сторони можуть досягнути примирення на будь-якій стадії судового процесу, що є підставою для закриття провадження в адміністративній справі [4].

Відтак, медіація може бути проведена сторонами:

- в досудовий період;
- під час судового провадження;

- після судовий період;
- під час виконавчого провадження [2].

Медіація передбачає спілкування віч-на-віч у присутності третьої особи – медіатора. Сторони спору зберігають повний контроль над ситуацією, а професійний посередник (медіатор) допомагає їм проаналізувати конфлікт, щоб вони змогли самостійно прийняти рішення, яке відповідатиме їхнім інтересам і задовольнить їхні потреби. Унікальність медіації в тому, що вона стимулює учасників взаємодіяти безпосередньо один з одним для розгляду спору як загальної проблеми, яка потребує вирішення, і для пошуку різних варіантів рішення, а також ставитися один до одного і до протилежних позицій із повагою. Крім того, процедура медіації фокусується більшою мірою на тому, що конфліктуючим сторонам належить робити в майбутньому, ніж на обставинах спору, які мали місце в минулому [6].

Медіатор, на відміну від третейського судді/арбітра, не виносить жодних рішень, він, передусім, підтримує сторони на шляху розробки ними власного рішення [3].

Передбачено чіткі вимоги для отримання статусу медіатора фізичними особами: вік не молодше 25 років; наявність вищої або професійно-технічної освіти; проходження професійного навчання медіації. Медіатором не зможе бути особа, визнана судом обмежено дієздатною або недієздатною; яка має непогашену чи не зняту судимість; звільнена з посади судді, прокурора, слідчого, з держслужби або зі служби в органах місцевого самоврядування за порушення присяги, вчинення корупційного правопорушення; яка перебуває на державній службі. Наявність юридичної освіти для медіатора не є обов'язковою. Крім того, законопроект забороняє медіаторам надавати будь-які юридичні консультації сторонам [2].

Оскільки в Кодексі адміністративного судочинства України чітко не виписано інститут медіації як частини судової практики і відсутні будь-які відсилання до інших кодексів, які б дозволили таке тлумачення, то тут залишається, мабуть, лише одна можливість, а саме пропонувати медіацію як частину адміністративної діяльності судів. У такому разі за згоди учасників процесу формальне судове провадження переривається з метою проведення процедури медіації. Після цього суддя іншої судової колегії або - оскільки мова йде не про судову практику - науковий співробітник суду виступає у ролі медіатора і проводить медіацію. Саме судове провадження тимчасово зупиняється. При успішному завершенні медіації перед судовою колегією, яка власне розглядає справу, має бути заявлено про укладання мирової угоди або іншу форму припинення правового спору (відмова від позовних вимог або їхнє визнання), після чого належний суддя офіційно закриває судове провадження за правилами, встановленими КАСУ (на стадії підготовчого провадження - ст. 121, на стадії судового розгляду - ст. 157 КАСУ). На практиці це можна розв'язати й таким чином: в разі успішного завершення медіації законного суддю зі згоди

сторін запрошують за стіл медіації, де він нібито без будь-якого переходу продовжує формальне провадження і офіційно закриває розгляд правового спору [5].

Слід зауважити, що робочою групою з питань медіації (СЕРЕЖ-GT-MED) з метою більш ефективного виконання Рекомендації щодо альтернатив судового розгляду спорів між адміністративними органами і сторонами – приватними особами 7 грудня 2007 р. було ухвалено Керівні принципи №15, в яких зазначається таке:

- адміністративним органам належить давати згоду на застосування існуючого альтернативного методу розв'язання спору, коли цього вимагає приватна сторона, крім випадків, коли така процедура суперечить публічному інтересу, або приватна особа зловживає нею;

- внутрішній перегляд як важливий засіб запобігання спору до його виникнення має передувати застосуванню процедур альтернативного розв'язання спорів навіть за їх наявності;

- адміністративним органам слід у повсякденній практиці відносин з приватними сторонами застосовувати процедуру внутрішнього перегляду питання щодо належності та/або законності адміністративних актів;

- важливо забезпечити наявність альтернативних методів шляхом або започаткування відповідних програм при судах, або направлення сторін до нейтральних посередників з офіційного списку;

- у разі судового розгляду справи суддям належить брати до уваги досягнуту сторонами згоду, крім випадків, коли вона суперечить публічному інтересу;

- ризик закінчення строку давності не має перешкоджати сторонам застосувати альтернативні методи розв'язання спорів між адміністративними органами і приватними особами (крім арбітражу);

- державні посадовці та службовці, представники судової влади, прокурори, адвокати, інші правники та органи, задіяні в розв'язанні спорів, мають надавати конкретну інформацію та консультації з питань альтернативного розв'язання спорів між адміністративними органами і приватними сторонами [1,с.156].

Отже, медіація – це переговорний процес, що має добровільний характер і може бути перерваний у будь-який час, при цьому сторони самостійно напрацьовують рішення та можуть впливати на результат. Медіації притаманні три особливості: по-перше, переговори проводить третя особа із спеціальною підготовкою - медіатор. По-друге, процедура медіації має особливу структуру, яка відкриває можливості спільного знаходження взаємовигідного рішення. І по-третє, на відміну від класичного судового розгляду медіація не обмежується процесуальним предметом спору [5].

Медіація має такі переваги: швидкість, конфіденційність та – як засвідчує загальна практика проведення медіації – високий ступінь результативності [6].

Звичайно ж, медіація - це не панацея. І хоча у багатьох судових справах її, вочевидь, не можна застосовувати, проте вона розширює інструментарій суду для розв'язання спорів, сприяє встановленню правового миру й покращенню сприйняття громадянами суддівських дій та рішень. Навіть властиві процедурі медіації техніки формулювання запитань та інтервенцій, у разі їх використання суддями у своїй судовій практиці, можуть також позитивно впливати на традиційний розгляд справи у суді. Окрім того, цезначною мірою полегшить процес досягнення примирення сторін, відмовив від адміністративного позову чийого визнання [5].

Список використаних джерел

1. Адміністративне судочинство України: теорія та практика: монографія / кол. авт.; за заг. ред. О.М. Нечитайла. – К.: ВАІТЕ, 2015. – 288 с. Глава 15. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів.
2. Впровадження медіації, як альтернативного способу вирішення конфліктів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://peregrin-group.com/ua/news/941>
3. Врегулювання спорів. Медіація. Що таке медіація? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dispute-resolution-hamburg.com/ua/ua/mediation/what-is-meditation/>
4. Кодекс адміністративного судочинства України. Редакція від 04.11.2018. м. Київ. 6 липня 2005 року. № 2747-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
5. Медіація в адміністративному судочинстві України. http://www.voas.gov.ua/upload/337_mediacy2.pdf
6. Офіційний веб-сайт. Вінницький апеляційний адміністративний суд. На захисті прав і свобод фізичних та юридичних осіб. Застосування медіації як альтернативного методу вирішення спорів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vaas.gov.ua/news/zastosuvannya-mediacii-yak-alternativnogo-metodu-virishennya-sporiv/>

Гогіль А.,

студент групи Юс-2015

ПВНЗ Університет Короля Данила

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент

Луцький Роман

м. Івано-Франківськ, Україна

ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІІ РОЗДІЛУ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ «ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА»

На сучасному етапі розвитку українського суспільства його основним завданням є створення умов для становлення правової держави. Становлення правової держави неможливе без оволодіння громадянами сучасної концепції прав та свобод людини, без якої вони не зможуть скористатися своїми законодавчо закріпленими правами і свободами і без якої годі сподіватися на втілення в життя принципу верховенства права.

Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Наведене положення втілює соціально-філософські засади рівноправності всіх людей. Воно майже дослівно відтворює зміст ст.1 Загальної декларації прав людини.

Питання прав і свобод людини і громадянина нині є найважливішою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики всіх держав світової співдружності. Саме стан справ у сфері забезпечення прав і свобод особи, їх практичної реалізації є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави й суспільств в цілому [1].

Сучасне міжнародне співтовариство приділяє значну увагу розвитку та забезпеченню прав людини. Ці процеси набули особливої інтенсивності після другої світової війни. Цьому сприяла загальна демократизація міжнародних відносин, створення Організації Об'єднаних Націй, інших демократичних міжнародних інституцій. Демократизацію процесу, пов'язаного з проголошенням і захистом прав людини, значно прискорило прийняття низки міжнародних документів щодо закріплення, правової регламентації та розроблення механізму міжнародного захисту прав людини у державах, які підписали відповідні міжнародні документи[3].

Концепція прав людини - це так звана система поглядів по такому питанню, як права людини. Ця система знаходиться в постійному русі (розвитку), і залежить від ступеня цивілізованості суспільства, державного ладу. Сучасна концепція прав людини формує такі принципи:

- Права людини належать їй від народження, тому вони є природними, невід'ємними і невідчужуваними;
- Права людини універсальні, засновані на принципі рівності; вони гарантовані кожному, хто знаходиться під юрисдикцією даної держави;

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

- Права людини - вища цінність, а їх повага, дотримання і захист - обов'язок держави;
- Права людини - засіб контролю над владою, обмежувач всевладдя держави, яка не повинна переступати меж свободи, обкреслених правами людини;
- Забезпечення прав і свобод не поєднується з дискримінацією по будь-якій ознаці;
- Здійснення прав і свобод людини не повинно порушувати права і свобод інших осіб;
- Основні права і свободи повинні бути єдиними на всій території даної держави;
- Громадянські, політичні, економічні, соціальні і культурні права і свободи рівноцінні; в єдиній системі цих прав немає ієрархії;
- Колективні права невіддільні від прав індивіда, вони не повинні суперечити індивідуальним правам, обмежувати правовий статус особистості [2].

З прийняттям Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990р., в преамбулі якої наголошується на необхідності всебічного закріплення прав і свобод людини, в Україні починається процес переорієнтації правової системи, її поворот від колективістського підходу щодо вирішення проблеми прав людини до сучасної ліберальної концепції, визнання і гарантування прав і свобод людини і громадянина як найвищої соціальної цінності. Своє логічне завершення цей процес отримав з прийняттям Конституції України 28 червня 1996р., яка встановила новий конституційний статус людини і громадянина на основі сучасної ліберальної концепції прав людини у відповідності із загальноновизнаними світовим співтовариством стандартами в галузі прав людини. Її принципова відмінність від старих радянських підходів до визначення конституційного статусу особи полягає: по-перше, у відмові від класового підходу при закріпленні правового статусу особи; по-друге, у визнанні суб'єктом прав і свобод людини і громадянина. Людина як член громадянського суспільства є суб'єктом прав, що впливають із природного права, їх обсяг однаковий для всіх людей. Права громадянина, тобто людини як члена політично організованого суспільства, впливають із позитивного права, вони закріплюються за особою в силу її належності до громадянства України, вони також носять невід'ємний характер. Лише громадяни України володіють у повному обсязі правами, що відносяться до загально визначених прав людини та правами, які Конституція України пов'язує з належністю до громадянства України; по-третє, у визнанні суб'єктом прав і свобод індивідуально кожен конкретну людину і громадянина, у відмові від пріоритету інтересів колективного суб'єкта у вигляді "народу", "трудолюбивих", "робітничого класу" тощо. Це не означає повного заперечення колективного суб'єкта, але його визнання не може призводити до ігнорування прав і свобод кожної людини, її

індивідуальної свободи; по-четверте, у відмові від пріоритету інтересів держави над інтересами особи.

Під конституційно-правовим статусом людини і громадянина розуміють загальні, базові засади, за допомогою яких у Конституції та законах України визначаються основні права, свободи й обов'язки людини і громадянина; гарантії їх здійснення, тобто можливість мати, володіти, користуватися і розпоряджатися економічними, політичними, соціальними та культурними цінностями й благами[4].

Основні положення концепції прав людини відображені насамперед у тих нормах Конституції України, в яких закріплюються принципи правового статусу людини і громадянина згідно із загальнолюдськими цінностями та міжнародно-правовими стандартами в галузі прав людини, які визначені міжнародною спільнотою у відповідних документах, що були ратифіковані Україною і стали частиною її національного законодавства (ст.9 Конституції України) [3].

Відповідно до ст.ст.21-24 Конституції України конституційними принципами правового статусу людини і громадянина є наступні:

Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними;

Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними; конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод;

Кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості;

Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується:

- наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї;

- спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством;

- правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям[5].

Отже, захист прав людини – одна зі споконвічних проблем людства. Питання прав людини перебуває в постійному розвитку і залежить від ступеня цивілізованості суспільства. Права людини чітко відображенні в Концепція прав людини, яка закріплює і регулює права людства. Основні положення концепції прав людини також закріплені в українському законодавстві, а саме у Конституції України.

Список використаних джерел

1. UKRREFERAT: Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukrreferat.com/chapters/istoriya-derjprava/suchasna-kontseptsiya-prav-lyudini-ii-vtilennya-v-osnovnih-printsipah-konstitutsijno-pravovogo-statusu-lyudini-i-gromadyanina.html>
2. UAPravo: Що являє собою концепція прав людини? [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.uapravo.com/hro/text.php?lan=rus&id=4758&id_book=4732&id_paren_t=4732&id_vid_res=17
3. Referatcentral: Сучасна ліберальна концепція прав і свобод людини та її декларування в законодавстві України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://referatcentral.org.ua/theory_state_law_load.php?id=1312&startext=2
4. STUDIES.in.ua: Правовий статус людини і громадянина [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://studies.in.ua/konst_seminar/486-pravoviy-status-lyudini-gromadyanina.html
5. Конституція України (станом на 04 вересня 2017 р.) стаття 21-24.

Даневич А.,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник

Шведова Ганна Леонідівна

кандидат юридичних наук доцент,

доцент кафедри загально-правових дисциплін

м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ

Як справедливо зазначив свого часу Р.У Емерсон, справжнім показником цивілізації не є ані рівень багатства, ані величина міст, ані великий обсяг врожаю, а саме особистість людини, яка виховується країною. Певною характеристикою такої особистості є проблема захисту тварин від жорстокого

поводження, яку можна віднести до найбільш актуальних в українському суспільстві [1].

Масштаб неправомірного та жорстокого ставлення до тварин зростає щодня, така тенденція змушує державу вживати негайних заходів. У 2006 р. набув чинності Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження», який обмежує жорстоке поводження з домашніми, мисливськими, безпритульними, сільськогосподарськими тваринами, а також тваринами, які використовуються при проведенні наукових дослідів, в освітньому процесі і при організації розваг [2]. 22 червня 2017 року Верховною Радою України підтримано законопроект № 5119-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо впровадження гуманного ставлення до тварин)» в другому читанні. Стаття 299 Кримінального кодексу України передбачає відповідальність за: «Жорстоке поводження з тваринами, що відносяться до хребетних, у тому числі безпритульними тваринами, що вчинене умисно та призвело до каліцтва чи загибелі тварини, а також нацькування тварин одна на одну чи інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, публічні заклики до вчинення діянь, які мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, а також поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій караються арештом.» [3].

Небезпека даного злочину полягає в жорстокому ставленні відносно тварин, знущання над якими формує у громадян, особливо у підлітків, почуття байдужості до страждань живих істот, що спричиняє агресію, насилля, прояви вандалізму, негативно впливає на моральні засади суспільства, більше того - сприяє поширенню жорстокості.

Доктор юридичних наук Р. В. Вереша стверджував: «Згідно з кримінологічними дослідженнями, багато осіб, які у малолітньому або неповнолітньому віці неодноразово знущалися, били або безпідставно вбивали тварин, надалі вчиняли злочини, пов'язані з насильством» [4, ст. 55]. Відомий професор Роберт Ресслер (Robert K. Ressler), який в 1974 році очолив Відділ біхевіористики ФБР, у своїй діяльності проводить аналіз доказів із подальшим складанням психологічного портрету злочинців, які здійснюють серію вбивств з особливою жорстокістю. Слушним є його ствердження: «Більшість убивць часто починали з того, що в дитинстві мучили і вбивали тварин» [5, ст.69], із даною думкою погоджуємося.

Дослідження наукової літератури та судової практики свідчить про певні складнощі реалізації кримінальної відповідальності за вказані протиправні діяння. Зокрема, це стосується особливостей визначення предмета складу злочину, передбаченого ст. 299 КК України. На підтвердження необхідності доопрацювання цієї статті свідчать праці учених з питання кримінальної відповідальності за жорстоке поводження над тваринами, а саме: Г. П. Волкова, В. Ф. Ломакіна та А. В. Куліченко, із думкою яких ми погоджуємося. Доцільно вказати думку Р. В. Вереша, який стверджує, що однозначно визначити перелік

таких тварин, які можуть бути предметом жорстокого поводження, досить проблематично, оскільки закон про кримінальну відповідальність не визначає ні видові, ні будь-які інші ознаки тварин. Однак необхідно уточнити та конкретизувати вітчизняну позицію щодо предмета злочину, передбаченого ст. 299 КК України [4, ст.56].

Окремі країни (наприклад, ФРН, Австрійська Республіка та Швейцарська Конфедерація) передбачили у Конституції статті, які зобов'язують громадян забезпечувати добробут і права тварин. На державному та регіональному рівнях прийняті спеціальні закони, що регулюють правовідносини між людиною і твариною. Передусім, вони спрямовані на захист тварин від жорстокості та забезпечення їхнього добробуту: задоволення основних потреб – інстинктивних, фізіологічних, психологічних, соціальних та потреб в адекватному природному середовищі. До прикладу: у Швеції громадянин, який засвідчив перебування собаки в автомобілі із зачиненими вікнами - має право безкарно розбити вікно транспортного засобу, аби тварина отримала доступ до повітря.

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що політика держави стосовно жорстокого поводження над тваринами повинна бути реформована згідно міжнародних принципів гуманізму, необхідно обирати такий напрямок у застосуванні примусових заходів, який відповідатиме інтересам окремої особи та суспільства в цілому, покращить конкурентоздатність країни, а також стане запобіжним засобом протидії насильницької злочинності.

Список використаних джерел

1. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ [Електронний ресурс] // № 4 (76). – 2014. – Режим доступу: <http://yurradnik.com.ua/stati/>
2. Жорстоке поводження з тваринами як явище соціальної дійсності [Електронний ресурс] // Національний юридичний журнал. – 2015. – Режим доступу : http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/4/part_2/24.pdf
3. Закон України «Про жорстоке поводження з тваринами» (від 21.02.2006)[Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15/ed20060221>
4. Вереша Р. В. Кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами (порівняльно-правовий аспект) / Р. В. Вереша // Вісник академії адвокатури України. - 2014. - Т. 11, № 1. - С. 53-61. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_1_9
5. М. О. ЛАРКІН. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ [Електронний ресурс] / М. О. ЛАРКІН, К. О. ШЕПЕЛЬ – Режим доступу:

<file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80/Desktop/818-839-1-PB.pdf>

6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (станом на 05.03.2019) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Дроздова Н.,
Студентка III курсу
факультету архітектури, будівництва та дизайну
Університету Короля Данила
Науковий керівник ст. викладач **Кухар Г.М.**
м. Івано-Франківськ, Україна

МИСТЕЦТВО ВІЗУАЛЬНОГО ВПЛИВУ

Мистецтво завжди було потребою людини. Воно супроводжувало людство у часи формування релігій і обрядів, у пізнанні зовнішнього світу, у його дослідженні та вивченні, у тренуванні власних вмінь.

Питанням функцій мистецтва приділено значну увагу ще у теоретичних розробках Аристотеля, який виділяв наступні три функції — пізнавальну, виховну та емоційного впливу. Сучасна естетична наука виділяє значно більшу кількість функцій.

Гносеологічна (епістемологічна, когнітивна, евристична) — одна з основних функцій мистецтва. Вона є функцією пізнання світу через зрозумілу систему цілісних художніх образів, що мають емоційно-чуттєвий початок. Ілюстрацією такої функції є світ мистецтва первісної людини з наскельними малюнками та петрогліфами.

Аксіологічна (ціннісна) функція демонструє, як кожна культура створює свої ідеали, що базуються на цінностях суспільства. Цінність - явище, матеріальний чи духовний предмет, що усвідомлюється окремою людиною, суспільством або людством як надзвичайно важливий. В основі культури лежить традиція, у першу чергу іншим поколінням передається найважливіша інформація, що й фіксується в ідеалах.

Сугестивна функція — навіювання людини певного роду думок, почуттів, що впливають на психіку людини, функція пов'язана з певною гіпнотичною дією, впливом на людську психіку. Значної уваги цій функції приділяло психоделічне мистецтво. Сугестивна функція близька до виховної, проте, над відміну від неї, тут йдеться про звернення мистецтва до позасвідомого.

Виховна функція мистецтва — пов'язана з активізацією емоційно-чуттєвого початку, емоційним впливом мистецтва на людину. Внаслідок такого впливу мистецтво формує смаки, морально-етичні норми, допомагає вивчити

поведінкові моделі, усвідомити категорії (наприклад, добро – зло у казках), навіть впливає на політичні погляди.

Компенсаторна функція – насичення життя людини тими факторами, які відсутні через певні обмеження (суспільство, місце проживання, можливість пізнавати). Вона досить ефективно відновлює цілісність, повноту особистості, сприяє духовній гармонії людини.

Гедоністична функція – мистецтво дає людині насолоду, вчить насолоджуватися знаками краси, які створює мистецтво. Разом із естетичною відноситься до сутнісних функцій мистецтва.

Естетична функція – головна функція мистецтва, складає сутність художньої творчості. Мистецтво формує художні смаки, здібності й потреби людини, надає значимість світу в цілому і всім його проявам. Мистецтво пробуджує творчий дух особистості, бажання змінювати світ за законами краси й гармонії.

Комунікативна функція – аналізуючи феномен мистецтва, науковці різних історичних періодів підкреслювали його комунікативну перевагу над іншими формами суспільної свідомості. Мистецтво допомагає у спілкуванні людей різного віку, національностей, віросповідання, встановлює зв'язок не тільки між окремими особами, але й громадами та державами.

Можна також, аналізуючи всі види сучасного мистецтва, виділити і його ідеологічну, релаксаційну, фасцинуючу (захоплюючу) функцію, функцію суспільного формування [1].

Мистецтво візуальних повідомлень – мистецтво складне і багатофункціональне, але завдяки його сучасним розробкам, є можливість розширеного спілкування, ефективно долаються мовні бар'єри, руйнує міжкультурні кордони у сучасному житті, насиченому значною кількістю інформації, необхідна інформація швидко опрацьовується і дозволяє людині оперативно орієнтуватися в незнайомому середовищі.

Візуальну комунікацію формує певний комплекс, сукупність дизайнерських графічних рішень, таких як піктограми, рекламні постери, плакати, інфографіка, медіавидання.

Піктограми – умовні малюнки явищ, предметів, груп товарів, дій. В них виявлено найхарактерніші, впізнавані риси зображеного. Специфікою таких знакових зображень, як піктограми, є їх здатність до трансформації, стилістичної еволюції, зміни і пристосування до сучасних умов інформаційно-комп'ютерних технологій[2]. Спрощені малюнки-символи, на відміну від вербальної мови, легко впізнавані і не залежать від знань мови, тобто вони долають мовні і міжкультурні кордони. Нові форми видань і веб-сайти в Інтернеті не обходяться без символів і знаків, що мають давню історію використання. Безліч піктограм вже стали культурним надбанням людства і впливають на візуально-знакову культуру світу.

Значне місце в інформативному полі на сьогодні займає *візуальна реклама*. З точки зору графічного дизайну це надзвичайно велика частина діяльності представників різних професій, результат роботи психологів, соціологів, маркетологів, фотографів, художників, графічних дизайнерів. До носіїв візуальної реклами належать різноманітні засоби, але всі вони покликані формувати стійкі позитивні уявлення про фірму, послуги, продукцію [3]. Грамотно розроблений брендбук (логотип, фірмові кольори і шрифти, гасло та інші константи) фірми в сукупності з візуальною рекламою (постери, лефлети, буклети, візитки, флаєри та ін.) формують імідж компанії, фірми, окремої людини, виводять її на рівень впізнаваного бренду, який уже в свою чергу диктує тренди, стиль життя, манеру досягнення успіху – тобто впливає на сучасну культуру. Найвідоміші світові бренди є не просто найбагатшими компаніями світу, вони є частиною культурних досягнень, їх продукція стає різноплановою, часто просто сувенірною.

На сьогодні такий вид реклами як соціальна представляє одну із найбільш поширених і потрібних суспільству форм рекламної діяльності. Звертаючись до резонансних, а часом і болісних тем, соціальна реклама має своєю метою трансформацію громадянської та особистісної свідомості. Як і в інших видах рекламної практики, соціальна реклама має свою цільову аудиторію - до неї можуть належати як вразливі верстви населення, так і певні вікові категорії. Крім того, деякі види соціальної реклами звертаються до людства загалом (як правило, вони стосуються певних глобальних проблем - екології, боротьби з хворобами, боротьби з незаконною міграцією, торгівлею людьми, недопущення воєнних конфліктів тощо). В даному контексті *соціальний плакат* є явищем дієвим, у ньому відображені соціальні прояви особистості, специфіка соціальних взаємовідносин у суспільстві, значущі соціальні проблеми, загрози та лиха[4].

Подати великий обсяг даних у зручному форматі, що дозволило б сфокусуватися на справді важливих речах без втрати при цьому зв'язку окремих елементів з єдиним цілим, графічний дизайнер може при допомозі такого інструменту, як *інфографіка*. Це спосіб представлення різної інформації у візуальному вигляді, який ідеально підходить для зведення різних даних з метою спрощення їхнього сприйняття для кінцевого користувача. Інфографіка – ефективний спосіб об'єднати в єдине ціле текст, зображення й елементи дизайну для демонстрації складних даних у форматі послідовної історії[5]. Інфографіка поєднує в собі графіки, діаграми, піктограми, мультисервіс, символи, спрощені стилізовані зображення. Такий спосіб передачі інформації скорочує час на її опрацювання та усвідомлення, ефективно інформує людей різної вікової категорії, представників різних культур та мовних середовищ.

Отже, сучасне мистецтво візуальних повідомлень – це інформаційний комплекс, який завдяки своїй простоті, універсальності, зрозумілості, легкості

Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

сприйняття інформації практично безперешкодно встановлює комунікацію між різними соціальними верстами населення, представниками різних мовних культур, релігійних громад, ментальною ідентифікацією. При допомозі сучасного графічного мистецтва можна з успіхом однаково ефективно просувати на ринку новий продукт, орієнтувати в просторі, привертати увагу до складних проблемних соціальних явищ, допомагати людям, які потрапили в неприємні життєві ситуації.

Список використаних джерел

1. Візуальна комунікація через види мистецтв. *Студопедія*: веб-сайт. URL: https://studopedia.com.ua/1_10632_vizualna-komunikatsiya-cherez-vidi-mistetstv.html (дата звернення: 27.02.2019)
2. Поліщук А.А. Формування візуально-знакової культури у професійній освіті. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. 16-17. 10. 2014р. Київ. С. 513-514.
3. Психологія реклами / О. В. Зазимко та ін. Київ : КНТЕУ, 2016. - 383 с
4. Гладун. Д. О. Соціальний та екологічний плакат як феномен графічного дизайну. 11 Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. 2008. № 4.
5. 10 порад по створенню інфографіки. Lemarbet: веб-сайт. URL: <https://lemarbet.com/ua/razvitie-internet-magazina/10-sovetov-po-sozdaniyu-infografiki-i-podborka-instrumentov/> (дата звернення 03.03.2019)

Зеленчук А.,

студентка ГРСС-2018

Університету Короля Данила

Науковий керівник:

к.і.н., доц. Федик Лідія Богданівна

м. Івано-Франківськ, Україна

ЕКОНОМІКА БАЖАНЬ АБО ДО ЧОГО ПРИЗВЕДЕ СПОЖИВАЦЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

XX століття пройшло в умовах запеклої боротьби між цілою низкою ідеологій. Після краху СРСР утворився ідеологічний вакуум, який був заповнений ідеологією споживання. Всі інші варіанти суспільного розвитку були повністю заблоковані в рамках світової цивілізації. Виникла спочатку в межах економічної сфери ідеологія споживання стала не тільки домінуючою в політичній, соціальній та духовній сферах, а й закріпилася як чільна смислова орієнтація на буденному рівні існування людей.

Власне кажучи, ідеологія споживання є своєрідною мутацією ліберальної ідеології. В її рамках вся ліберальна система прав і свобод була зведена до

єдиного права – права споживчої свободи, права необмеженого володіння всім, чим хочу. З огляду на таку ідеологічну константу, сучасне суспільство більш доречно буде визначити не як постіндустріальне, а як споживацьке суспільство.

У самому процесі споживання немає нічого негативного. Людина пов'язана з речами на буттєвому рівні. Речі сприяють не тільки задоволенню широкого спектру людських потреб (від природних до духовних), а й дають людині в її повсякденному житті відчуття безпеки і комфорту, усвідомлення певної значущості його життя. Про важливість споживання в розвитку суспільства і існування людини вказували багато мислителів (Кальвін, Маркс, Бодрійяр та ін.). Але мова звичайно ж тут йшла про розумне споживання.

Ряд сучасних вітчизняних вчених в ідеології споживання поряд з власне «споживанням» виділяють негативну складову цього процесу. «Особливість споживацтва в тому, що воно орієнтоване не на задоволення природних матеріальних і духовних потреб людини, а на збереження її соціального статусу або придбання більш високого. Споживацтво – це практика надмірного споживання, що характеризується тенденцією до нескінченного збільшення його обсягу», – вказує М.В. Іванова[2, с. 17-18]. У подібному ж ракурсі розмежовує поняття «споживання» та залежності від речей В.В. Корнєв, визначаючи «вещизм» як надлишкову негацію споживання. «Вещизм – це надлишок споживання... Вещизм починається там, де закінчується позитивне, раціональне ставлення до предметів побуту» [3, с.133], - пише автор.

Витоки перемоги залежності від речей над розумним споживанням необхідно шукати в двох моментах:

- 1) зміна смислового призначення речі, в зв'язку з перетворенням її в річ-знак, і усвідомлення цього споживачем,
- 2) поступова заміна реальності різного роду видуманими ситуаціями.

Володіння людиною речами завжди відіграло важливу роль у соціальній диференціації суспільства і служило відмінною рисою правлячої верстви. Споживання речей в повсякденній свідомості здійснювалося на підставі категорій «достатнього» і «надлишкового». Протягом довгого часу – і в епоху античності, і в середньовічному суспільстві, і у вченнях перших протестантських мислителів, і в початковий період становлення капіталізму, існувала система жорстких соціальних табу щодо обмеження показного, демонстративного споживання і використання накопичених благ. Європейці вперше стикаються з певним достатком матеріальних благ в період фабричного виробництва. В американській же культурі лише в кінці XIX – початку XX ст. спостерігається певна тенденція до аристократизму і розкоші [1, с. 278-279].

Сучасний споживчий ринок переповнений масою непотрібних, а часом і шкідливих речей, гаджетів, брендів, різних варіантів симуляцій. Але людина не просто їх споживає, а занурюється в стан їх нескінченного, надлишкового споживання. Якщо виходити з розумного споживання, то ця ситуація є абсурдною, адже єдина цінність цих речей полягає в їх символічності. Для

набуття реального задоволення, пов'язаного з дійсним поліпшенням нашої ситуації для існування потрібні важкі і тривалі зусилля, ніколи не завершуються цілком задовільним результатом. Однак видимості задоволення можна досягти, підмінивши реальність симулякром.

Споживацтво сьогодні активно стимулюється ЗМІ та рекламою. Сьогодні рекламу зустрічаємо всюди: на телебаченні, у пресі, на білбордах, на транспорті тощо. Через свою масовість вона чинить безумовний вплив на свідомість потенційного споживача. Дослідження показують, що теоретично вже після 3–4 перегляду реклами може спрацювати необхідний ефект, закладений рекламодавцем – глядач прийме рішення про купівлю товару. Отже цілеспрямована пропаганда, яка реалізується через рекламу, кінофільми, статті, працює на те, щоб ми весь час купували, а індустрія весь час виготовлятиме щось нове.

Можливість володіння людиною тієї чи іншої річчю є пропуском в певне коло спілкування. Річ стає єдиним ідентифікатором поділу на свій / чужий. Річ виявляється не просто об'єктом мрій, а перетворюється в свого роду фетиш. У людини розвивається страх випадання зі своєї соціальної групи, страх звернення в ізгоя світу споживання. Особливо болісно ця ситуація сприймається дітьми і підлітками, здатними вже на початку свого життєвого шляху випасти з середовища спілкування через відсутність у нього статусних речей.

Існування людини як особистості в рамках суспільства «надлишкового споживання» представляється досить проблематичним. Подібна ситуація загрожує не тільки всьому спектру духовних основ людини, а й життєдіяльності суспільства в цілому, зумовлює загострення глобальних проблем. У західній культурі ці процеси ми спостерігаємо протягом вже декількох десятиліть. В Україні споживчі тенденції стали основоположними не так вже давно.

Деякі з них не прижилися, інші набули, навіть більш спотворені форми, ніж на Заході. Тому для вітчизняного суспільства відкритою залишається дилема: або остаточно стати частиною все розростається споживчого товариства, або виробити адекватні механізми протистояння негативним тенденціям ідеалу «споживчого раю».

Список використаних джерел

1. Вебер М. Избранные произведения / Пер с нем., сост. и примеч. Ю.Н. Давыдова. М.: Прогресс, 1990. 808 с.
2. Иванова М.В. Идеология потребительства как феномен современного либерально-демократического общества. *Вестник Забайкальского государственного университета*. 2008. №4. С. 16-22
3. Корнев В.В. Вещизм и потребление. *Труд и социальные отношения*. 2011. №4. С. 129-136.

Кучинська Ю.,
студентка групи Юс-2017
Університет Короля Данила
Науковий керівник:
Роман Луцький
доктор юридичних наук, доцент,
Університет Короля Данила
м. Івано-Франківськ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

В умовах становлення України як демократичної, правової, соціальної держави суттєво підвищується роль судової влади. Функцію здійснення правосуддя покладено, згідно з Конституцією України (ст. 6), на суди, які діють незалежно від законодавчої влади.

Жоден орган державної влади, крім судів, не має права брати на себе функцію і повноваження по здійсненню правосуддя. Виключно суди мають право визнати особу винною у скоєнні злочину і піддати її кримінальному покаранню. Суди захищають гарантовані Конституцією права і свободи людини і громадянина (ст. 55). На підвищення ролі судів спрямоване вперше закріплене в Конституції положення про те, що компетенція суду поширюється на всі правовідносини, які виникають у державі. Судова влада, як і інші гілки державної влади, виконує свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України [1 с. 340].

Правосуддя – це здійснювана у процесуальному порядку діяльність судів щодо розгляду цивільних, адміністративних, кримінальних та господарських справ у судових засіданнях, їх законного, обґрунтованого та справедливого вирішення на основі неухильного додержання Конституції та законів України [2 с. 303].

З точки зору теорії права здійснення правосуддя є правозастосовною діяльністю, що ґрунтується на суворому дотриманні закону, тому вирішення відповідного спору з порушенням закону чи постановлення неправосудного рішення не можна назвати правосуддям. Тому дуже важливим є те щоб суд здійснював правосуддя на засадах верховенства права, забезпечувався захист прав і свобод людини і громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства та держави.

Перелічені завдання суду конкретизовані у відповідному процесуальному законодавстві.

Наприклад здійснення судом правосуддя у кримінальних справах спрямоване на: викриття осіб, винних у вчиненні злочинів, притягнення до відповідальності та їх справедливе покарання; захист осіб від безпідставного

притягнення до кримінальної відповідальності і засудження невинуватих; охорону прав та законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави, яким злочином заподіяно шкоду.

Завданням здійснення правосуддя у цивільних і господарських справах є охорона прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб – учасників цивільних і господарських правовідносин [7].

Організація і діяльність судової влади в Україні регламентується Конституцією України (розділ 8, 12), Законами України: «Про судоустрій і статус суддів», «Про Конституційний Суд України», «Про статус суддів», «Про Вищу раду юстиції», «Про органи суддівського самоврядування», «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію та дисциплінарну відповідальність суддів України», Кримінально-процесуальним кодексом України, Цивільно-процесуальним кодексом України, Адміністративно-процесуальним кодексом України та ін. В цих нормативних актах встановлюються компетенція, порядок утворення, структура та основні функції судів, а також регулюються питання їх матеріально-технічного і організаційного забезпечення. Одні з них детально регламентують статус носіїв судової влади, вимоги щодо них, містять гарантії незалежності суддів. Інші регулюють процедурні аспекти діяльності судів – кримінально-процесуальні, цивільно процесуальні, господарсько-процесуальні, що забезпечує цілісність судової влади в Україні [2 с.304].

Суд утворюється, реорганізовується і ліквідується законом, проект якого вносить до Верховної Ради України Президент України після консультацій з Вищою радою правосуддя.

Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України. Відповідно до закону можуть діяти вищі спеціалізовані суди. З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди. Згідно із Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом. Судову владу реалізують судді. Систему судоустрою складають: 1) місцеві суди; 2) апеляційні суди; 3) Верховний Суд. Для розгляду окремих категорій справ в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди [3 с.218].

Україна успадкувала судову систему від тоталітарної держави — Радянського Союзу, де усі гілки влади було підпорядковано політичному керівництву. То ж і суди були декоративною ланкою величезної каральної системи. Вони створювали видимість правосуддя, хоча насправді подекуди їх рішення спиралися не лише на закони, а й на вказівки правлячої партії.

З отриманням незалежності до «радянських» проблем судової системи додалися нові:

1. Суди стали маніпулювати політики.

2. Занепала юридична освіта і рівень професійності суддів та адвокатів.
3. Суди перетворилися на осередки корупції.

Як наслідок, пересічні громадяни не могли реалізовувати своє право на справедливий суд. Суспільство втрачало довіру до системи в цілому. Як свідчить дослідження USAID, у 2015 році судам довіряли лише 5% населення. Це був, напевно, найнижчий показник серед країн колишнього Радянського Союзу. Деградація судової системи стала одним з ключових чинників Революції Гідності 2013-2014 років [4].

Надмірна тривалість судового провадження та виконання судових рішень в Україні – це ключові проблеми здійснення правосуддя, які свідчать про неефективність судової системи. Показовою є офіційна статистика розгляду скарг Європейським судом з прав людини (ЄСПЛ) проти України про порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. За період з 1997 року по 2017 рік ЄСПЛ встановив факт порушення Україною права на справедливий судовий розгляд 529 разів, факт порушення права на справедливий суд через порушення розумного строку розгляду справ – 353 рази, невиконання судового рішення – 34 рази.

Наразі в Україні триває судова реформа, яка покликана підвищити рівень ефективності правосуддя та забезпечити фізичним та юридичним особам дієвий захист прав та інтересів в суді. Так, був здійснений перехід до триланкової системи судів та утворений новий Верховний Суд, запроваджено адвокатську монополію на представництво інтересів у судах та інститут приватних виконавців, прийняті нові процесуальні кодекси[5].

У результаті судової реформи, яка стартувала після прийняття в червні 2016 року Закону “Про судоустрій і статус суддів”, був створений новий Верховний Суд.

З дня початку роботи Верховного Суду припинили свою діяльність Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України та Вищий адміністративний суд України. Було створено два вищі спеціалізовані суди – Вищий суд з питань інтелектуальної власності та Вищий антикорупційний суд.

Суди загальної юрисдикції замінені окружними загальними судами з прив’язкою до адміністративно-територіальним поділом України на округи. Також ліквідовано обласні апеляційні суди та створено апеляційні суди в округах[4].

Результати опитування професійного юридичного середовища, проведеного Центром "Соціальний моніторинг" і Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка.

Тема дослідження - «Результати впровадження судової реформи в Україні станом на кінець 2018».

На питання "Чи варто вважати судову реформу успішно реалізованою?" 72,6% опитаних експертів дали негативну відповідь.

84,8% експертів відзначають, що потрібно змінити існуючі методи і підходи до проведення судової реформи. А 54,5% опитаних експертів вважають, що якість реалізації судової реформи зміниться в разі зміни організатора її впровадження. З моменту введення судової реформи, рівень довіри до судової влади не змінився або зменшився.

Серед головних негативних наслідків судової реформи професійні юристи зазначили наступне: низький рівень кваліфікації працівників правоохоронної системи відзначили 82,75% респондентів; суттєве зростання судових зборів - 71,75%; збереження корупції в судовій системі - 69%; відсутність реальних змін, в той же час зміни носять чисто декларативний характер - 65%. 84,8% опитаних професійних юристів вважають, що існуючі методи і підходи до проведення судової реформи треба міняти[6].

Отже, створення нового Верховного Суду, введення в дію нових процесуальних кодексів, запровадження електронного судочинства – це зміни, які вже є передумовою для забезпечення ефективного здійснення правосуддя. Але судова система отримує змогу використати свій потенціал лише після повного завершення судової реформи, вирішення кадрових і організаційних питань по забезпеченні належної роботи судів та реалізації реформи системи виконання судових рішень.

Список використаних джерел

1. Конституційне право України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2008. – 416 с
2. О. О. Майданник Конституційне право України: Навч. посіб. – К: Алерта, 2011.– 380 с
3. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с.
4. СУДОВА РЕФОРМА [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sudovareforma.org/institution/hochu-rozibratysya-u-sudovij-reformi-shho-treba-znaty/>
5. Як судова реформа змінила роботу українських судів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20188423-yak-sudova-reforma-zminila-robotu-ukrayinskih-sudiv>
6. Судова реформа в Україні реалізована не успішно - опитування експертів УНІАН [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/10372041-sudova-reforma-v-ukrajini-realizovana-neuspishno-opituvannya-ekspertiv.html>
7. Судова влада в Україні Суд і правосуддя [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/cpCLOkui5os.html>

Лахвич Д.,

*студентка факультету економіки та права закладу освіти
«Барановичський державний університет»
м. Барановичі, Республіка Білорусь*

НЕЗАКОННА МІГРАЦІЯ ТА ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

Незаконна міграція - це злочин, пов'язаний з перетинанням державних кордонів, або порушення правил перебування в іноземній державі. Незаконна міграція становить загрозу міжнародній стабільності. Люди залишають свої домівки з різних причин. Наприклад, заради рятування свого життя і життя своїх близьких під час війни, або громадянських конфліктів, щоб уникнути переслідування за політичними, расовими, релігійними ознаками, неефективної економіки і злиднів, викликаних військовими діями. Ні для кого не секрет, що існують країни з високим рівнем розвитку і є країни з низьким. Люди з країн з низьким рівнем намагаються незаконно мігрувати для того, щоб знайти роботу з гідною заробітною платою. З кожним днем потоки незаконних мігрантів тільки збільшуються.

В результаті незаконної міграції виникає соціальна напруга в країнах перебування мігрантів. Наприклад, потік мігрантів з мусульманських країн в країни Європи призводить до цілого ряду серйозних конфліктів з місцевим населенням на ґрунті етнічної приналежності, релігії, поглядів на життя. Також зросло негативне ставлення місцевого населення до приїжджих, в тому числі до мусульман через недотримання останніми правових норм і культурних традицій даної країни. Масове переміщення незаконних мігрантів руйнує підтримку правопорядку в іноземній державі. Зафіксовано стрибок злочинності з прибуттям незаконним мігрантів. Мігранти повинні поважати традиції країни, в яку вони приїжджають, дотримуватися законів і не порушувати права інших людей.

Сьогодні нелегальна міграція є спільною проблемою світової спільноти. На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин незаконна міграція перетворилася в глобальну проблему, яка зачіпає інтереси багатьох країн. Кожна держава підходить до вирішення цієї проблеми, виходячи з власних інтересів і принципів забезпечення національної безпеки [1].

Ще однією загрозою для життя незаконних мігрантів є те, яким чином вони прибули до іноземної держави. Часто способи, які вибирають мігранти дуже небезпечні. Велика кількість незаконних мігрантів загинула, коли намагалася в'їхати на територію іноземної держави. У боротьбі з нелегальною міграцією, держави вживають заходи щодо зміцнення закордонної, митної та міграційних служб, вдосконалюють свою законодавчу базу.

Так в Кримінальному кодексі Республіки Білорусь знаходяться статті, присвячені незаконній міграції. Це статті 371, 371¹, 371². На сьогоднішній день,

найбільше незаконних мігрантів направляються в Європейські країни та США з Сирії, Ірану, Іраку, Лівії.

У 2017 році ОВС Республіки Білорусь виявлено 12 організованих груп незаконних мігрантів загальною чисельністю 56 осіб. У минулому 2018 році затримано 18 таких груп загальною чисельністю 53 людини.

Найбільша кількість незаконних транзитерів до країн Європейського Союзу з 2014 р по 2018 рік складають громадяни Афганістану, В'єтнаму, Єгипту, Індії, Йорданії, Іраку, Ірану, Лівану, Марокко, Сирії.

Розкрито 284 злочини (АППГ - 298), пов'язаних з порушенням іноземцями терміну заборони в'їзду в Республіку Білорусь, 40 - з організацією незаконної міграції (АППГ - 38), і 11 - з незаконним перетинанням державного кордону Республіки Білорусь (АППГ - 22), за якими попереднє розслідування закінчено в 2018 році [3].

Ще однією з важливих проблем на сучасному етапі розвитку є торгівля людьми. Всесвітній день боротьби з торгівлею людьми відзначається щорічно 30 липня. Вперше рішення оголосити саме цю дату міжнародним днем боротьби з торгівлею людьми було схвалено 18 грудня 2013 року і офіційно закріплено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН «Поліпшення координації зусиль по боротьбі з торгівлею людьми».

Резолюція була прийнята з метою активізації міжнародних зусиль, спрямованих на протидію такому явищу, як торгівля людьми. Всесвітній день повинен також нагадувати про важливість і необхідність скоординованих і послідовних дій у боротьбі з цим явищем при суворому дотриманні основоположних прав людини, як на національному, так і на міжнародному рівнях.

10 фактів, які потрібно знати про торгівлю людьми

1. Торгівля людьми - це експлуатація людей з метою отримання вигоди.
2. Жертви потрапляють у трудове, сексуальне, або домашнє рабство.
3. Торгівля людьми - це злочинна діяльність, що приносить щорічний дохід, оцінюваний в 150 мільярдів доларів США.
4. Особливо вразливі ті особи, які через бідність або відсутність роботи мають намір покинути свій будинок в пошуках кращого життя.
5. У сучасному рабстві перебувають понад 20 мільйонів людей.
6. У більшості випадків люди стають жертвами торгівлі людьми через обман чи шляхом примусу.
7. Злочинці - як правило, люди, яких жертви добре знають і довіряють їм.
8. Коли люди стають об'єктами експлуатації, вони змушені працювати багато годин поспіль, взагалі не отримуючи винагороди за свою працю, або отримуючи мізерну оплату. Крім того, жертви можуть нерідко піддаватися фізичному або психологічному насильству: загрозам, згвалтуванню, вбивству.
9. Найчастіше у жертв забирають документи і примушують сплачувати вигадані борги.

10. Торгівля людьми - це глобальне явище, яке відбувається прямо зараз в кожній, без винятку, країні [4].

Незаконна міграція та торгівля людьми є глобальною проблемою. На мій погляд, кожна держава повинна брати участь для того, щоб знизити рівень незаконної міграції і торгівлі людьми. Це проблема не одного народу, не однієї нації, а проблема глобальна. Люди часто не хочуть залишати свою батьківщину, але загроза небезпеки для життя, або для своїх родичів змушує нас мігрувати. Потрібно поважати кожного індивіда де б ви не були і по можливості допомагати людям, які потрапили в скрутне становище.

Список використаних джерел

1. Бахур О. І. Міжнародне співробітництво Республіки Білорусь в галузі протидії незаконній міграції // Бел. журнал міжнар. права і міжнар. відносини. – 2005. – № 2.
2. Кримінальний кодекс Республіки Білорусь [Електронний ресурс] : Закон Респ. Білорусь, 9 липня 1999 р., № 275-З ; в ред. Закону Респ. Білорусь від 18.07.2017 р., № 53-З // Нац. правовий інтернет-портал Респ. Білорусь. - 05.08.2017. - 2/2491.
3. Статистика незаконної міграції Республіки Білорусь : Офіційний сайт Міністерства Внутрішніх Справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mvd.gov.by/main.aspx?guid=9871>. – Дата доступу : 05.03.2019.
4. Всесвітній день боротьби з торгівлею людьми : Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iom.by/ru/vsemirniy-den-borby-s-torgovlej-ljudmi> . – Дата доступу : 05.03.2019.

Луб Д.,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник

Шведова Ганна Леонідівна

к.ю.н., доцент, доцент кафедри загально-правових дисциплін

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЮ ДІТЕЙ

Проблема експлуатації дітей стає дедалі більш актуальною, складною та різносторонньою і водночас залишається досі мало досліджуваною в Україні.

Беручи до уваги той факт, що згідно з Конвенцією про права дитини, у зв'язку з фізичною та розумовою незрілістю дитина потребує особливої охорони, турботи і допомоги, у т.ч. належного правового захисту, для повного і гармонійного розвитку її особистості, дитині необхідно рости в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові і розуміння, доходимо висновку, що експлуатація дитини знаходиться у явному протиріччі з наведеними вимогами[1]. Вважаємо, щовцьому і полягає суспільна небезпека злочину, передбаченого ст. 150 Кримінального кодексу України.

Так, під експлуатацією слід розуміти використання примусової праці дитини або добровільної праці, але безоплатно чи з оплатою, яка геть не відповідає кількості або якості виконуваної нею роботи. Також у контексті ст. 150 КК під експлуатацією слід розуміти використання праці дитини, яке суперечить приписам КЗпП, а саме; а) використання приватною особою праці особи, якій не виповнилось 16 років; б) використання приватною особою праці особи, якій виповнилось 15 років, без згоди батьків.

Однак, як свідчить практика, ці норми досить часто порушуються, особливо на підприємствах з приватною формою власності.

Слід зазначити, що протизаконне використання праці дітей характеризується не лише суспільною небезпечністю, але й значною поширеністю в Україні та за її межами. Зокрема, за даними МОП у всьому світі понад 250 мільйонів дітей віком від 5 до 14 років працюють, щоб вижити. Майже половина з них, близько 120 мільйонів, працюють щодня протягом усього року [2].

Не дивлячись на загрозливу поширеність фактичного використання праці дітей в Україні, кількість відкритих проваджень за ознаками злочину, передбаченого ст.150 КК України, незначна. Так, за даними Департаменту інформаційних технологій МВС України після 2010 року було відкрито лише біля 100 кримінальних проваджень за ознаками складу злочину «Експлуатація дітей» [3].

На нашу думку, така різниця між поширеністю незаконної дитячої праці та кількістю порушених кримінальних справ свідчить про певні проблеми в застосуванні цієї норми, які зумовлені вадами законодавчого визначення цього злочину.

Як відомо, характерними для України є такі види найгірших форм праці: дитяча проституція, жебракування, залучення дітей до кримінальної активності (крадіжки, розповсюдження наркотиків тощо), збір склотари та металобрухту, праця на базарах, що в основному передбачає вантажні роботи. Утім, найбільш поширеними галузями використання дитячої праці в Україні є сільське господарство, торгівля та сфера послуг.

Викладене дозволяє стверджувати, що така ситуація засвідчує про неспроможність існуючих правових засобів, закріплених у міжнародному, конституційному та трудовому законодавстві України, ефективно протидіяти незаконному використанню праці дітей і зумовлює необхідність ужиття більш рішучих заходів у боротьбі з розгляданним антисоціальним явищем.

Незважаючи на наведені заходи, у державах з численним населенням, слабкою соціальною політикою, складним економічним становищем, діти, як і раніше, піддаються експлуатації. Зокрема, за статистичними даними, від 350 до 420 тис. українських дітей змушені працювати, з них до 5% не відвідують школу, а згідно з загальноукраїнськими соціологічними дослідженнями шкода здоров'ю дитини від виконання праці спричиняється приблизно у 3 % випадків.

Вважаємо, що із цього приводу варто врахувати позицію вчених-науковців, які розглядали проблеми, пов'язані із забезпеченням прав і свобод дітей. Зокрема, значний вклад у розробку даної проблематики внесли такі науковці, як М.І. Бажанов, В.І. Борисов, Т.В. Варфоломєєва, В.А. Козак, М.Й. Коржанський та деякі інші криміналісти.

Утім, беручи до уваги те, що вчені, які досліджували положення ст.150 КК України, з багатьох питань висловлюють неоднакові, а інколи й протилежні погляди, це створює певні складнощі в її розумінні та, відповідно, застосуванні.

У зв'язку з цим, ми погоджуємося з думкою Колесникова М.О. про те, що наявності статті у Кримінальному кодексі абсолютно недостатньо, адже фактично експлуатація залишається непідконтрольною, не виявленою, неврахованою і, як наслідок, безкарною, що свідчить про ставлення до дітей держави і суспільства. Крім того, наявність значних прогалин у зазначеному аспекті, труднощів при кваліфікації вимагає точного визначення поняття експлуатації дитячої праці, закріплення його на законодавчому рівні, обґрунтування необхідності криміналізації даного діяння, з'ясування об'єкта злочинного посягання.

Слушно зауважує О.О. Дудоров, що було б доцільніше підвищити вік суб'єкта злочину, передбаченого ст.150 КК, до 18 років, оскільки спрямованість кримінально-правової репресії саме щодо повнолітньої особи в такому випадку

буде виправданим державним заходом, бо експлуатація дитиною дитини не зовсім узгоджується з призначенням кримінально-правової норми[6].

Слід звернути увагу, що на практиці, більшість працюючих дітей є залученими до неформального сектору праці, без укладання відповідного договору між дитиною та працедавцем. За таких обставин відповідний захист прав дитини на безпечну унормовану працю та на оплату цієї праці, незважаючи на те, що законодавством передбачені відповідні види покарань (ст. 150 ККУ) для використання праці неповнолітніх, є майже неможливим.

Як бачимо, проблемність цього питання обумовлена тим, що в зв'язку з експлуатацією дитини шкода їй може завдаватися як внаслідок виконання нею певної роботи, так і внаслідок дій винного (працедавця), спрямованих на стимулювання дитячої праці.

При цьому, як зазначає Доляновська І.М., до найсуттєвіших проблем загальносоціального запобігання експлуатації дітей відносяться такі, як: декларативний підхід до вирішення проблеми експлуатації дітей, відсутність реальних дій з подолання цього явища; наявність у суспільстві широко розповсюджених стереотипів щодо праці дітей, при яких вважається, що лише залучення до трудового процесу є запорукою отримання пристойної роботи в майбутньому; відсутність реальних дій, спрямованих на підвищення матеріального добробуту сімей з дітьми.

З нашої точки зору, актуальними напрямками боротьби проти злочинної експлуатації дітей залишаються юридичне попередження та просвітницька робота. Зокрема, юридичний аспект профілактики включає в себе: розвиток правової бази захисту дітей від злочинних посягань; правозастосування і практичну діяльність правоохоронних органів; правову освіту населення з питань захисту дітей.

Слід звернути увагу на те, що попри деякий прогрес, що спостерігається за останні роки у справі протидії різних форм експлуатації дітей в Україні, кримінальне законодавство України належним чином не захищає потерпілих та багато з питань залишаються невирішеними.

Викладені положення дозволяють підсумувати, що попри те, що встановлення кримінальної відповідальності за експлуатацію дітей є безспірним досягненням вітчизняного кримінального права, все ж низка проблем у конструюванні цієї норми та практиці її застосування призвели до того, що цей правовий механізм протидії незаконному використанню праці дітей поки що абсолютно не працює.

Із цього можна зробити висновок, що усунути дану проблему, або принаймні зробити менш поширеною можливо при застосуванні ідентифікація потерпілих дітей та надання необхідної допомоги у їх реабілітації та реінтеграції, більш тісна співпраця між службами, а також між державами регіону та краще забезпечення виконання законів, що покликані протидіяти попиту на експлуатацію дітей. Разом із тим, потрібно розробити методики

допитів потерпілих у процесі яких, крім встановлення фактів та обставин вчинення злочину, необхідно насамперед якомога менше травмувати постраждалу дитину, та забезпечити захист прав і інтересів потерпілих як на стадії попереднього слідства, так і в суді.

Список використаних джерел

1. Конвенція ООН про права дитини від 26 листопада 1989р. Ратифікована Україною 27 лютого 1991 р. (ст. 32).[Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Боротьба проти експлуатації дітей : посібник для інспекторів праці : матеріали для семінарів-тренінгів / Міжнародна організація праці ; пер. з англ. І. О. Іноземцевої ; заг. ред. укр. вид.: В. І. Тьоткін, О. П. Петрашук. – К. : Міленіум, 2002. – 116 с.
3. О. О. Дудоров. Кримінальне право (Особливачастина): підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – 2-ге вид. – К.: «ВД «Дакор»», 2013. – 786с.
4. Колесник М. О. Проблеми правового захисту дітей від експлуатації / М. О. Колесник // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - Вип. 27. - С. 126-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2004_27_26.
- 5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Конституція України (ст. ст. 52, 53) від 21.02.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

***Луцак Юлія,**
студентка II курсу юридичного факультету
Університету Короля Данила
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Тема безоплатної правової допомоги сьогодні є досить актуальною, адже виходячи із визначення, яке описане в Законі України «Про безоплатну правову допомогу», безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. [1] Таким чином для певної категорії осіб ця допомога буде єдиним шансом для захисту своїх прав та свобод.

Історія розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні є унікальним досвідом моделювання нових суспільних відносин і застосування на практиці теорії права в частині їх поетапного правового врегулювання. Створення системи безоплатної правової допомоги було ініційовано та започатковано Міністерством юстиції України з метою реалізації статті 59 Конституції України та виконання міжнародних зобов'язань, передбачених Резолюцією 1466 Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною». Згідно Резолюції 1466 Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною» Україна зобов'язана покращити доступ до правосуддя шляхом запровадження системи безоплатної правової допомоги у відповідності до стандартів Ради Європи та практики Європейського Суду з прав людини [3]

Голова Офісу Ради Європи в Україні - Мортен Енберг, на відкритті заходу Координаційного центру з надання правової допомоги зазначив: «Безоплатна правова допомога є важливим елементом чесної та ефективної системи правосуддя, що базується на захисті прав людини і верховенстві права. Це основа розширення доступу до правосуддя в межах права на справедливий суд, закріпленого у Статті 6 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. І тому дуже важливим є запровадження механізмів для підвищення якості та доступності правової допомоги, гарантованої державою» [4]

Однак, як і будь-яке явище, безоплатна правова допомога має ряд переваг та недоліків, які неодноразово описувались у працях багатьох практикуючих юристів.

Суддя А.Іванов у своєму коментарі до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» використав влучну цитату Уїнстона Черчіля: «Наявність суворого закону краще ніж відсутність закону взагалі». Цитата відомого політика як ніколи відображає сьогоденню ситуацію щодо системи безоплатної правової допомоги в Україні. Прийняття Закону України «Про безоплатну правову допомогу» – це величезний прогрес і тому краще вже мати хоча б такий закон, що регулює вказані відносини, ніж не мати ніякого взагалі. Але кожен закон потребує постійного опрацювання та внесення змін, які відповідатимуть сучасним вимогам суспільства. Тому А.Іванов пропонує розглянути детальніше цей нормативно-правовий акт. [2]

Закон України «Про безоплатну правову допомогу» був прийнятий у 2011 році. З моменту його впровадження пройшов певний час, - відбулось напрацювання практики та з'явилося безліч позитивних прикладів, проте проявились і недоліки певних норм, які потребують негайних змін. На погляд судді, необхідно концептуально змінювати підхід до участі держави в регулюванні надання безоплатної правової допомоги. Так наприклад, ст. 1 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» визначає, що така допомога гарантується державою, та повністю або частково надається за

рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. А. Іванов вважає, що держава повинна гарантувати оплату за надану правову допомогу та сприяти у її отриманні особами, які її потребують. Крім того, ст. 3 цього закону визначає, що право на безоплатну правову допомогу гарантується Конституцією України. Для чого тоді запроваджувати додаткові гарантії від держави? [2]

Стаття 4 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» закріплює гарантії недискримінації осіб у доступі до безоплатної правової допомоги. Але згідно статей 10 та 18 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» присутні ознаки дискримінації за віком, а саме щодо неповнолітніх та за дієздатністю - стосується недієздатних осіб чи осіб дієздатність яких обмежена. Норми вказаних статей, на думку судді А.Іванова, слід приводити у відповідність до антидискримінаційних вимог. [2]

Як вважає Міністр юстиції Павло Петренко: “Ми почали будувати дійсно ефективну систему захисту прав людини, яка стала одним із головних елементів реформи Міністерства юстиції. Мін’юст почав виконувати свої основні функції: просвітницьку роботу, захист прав громадян і забезпечення справедливості. Мені приємно констатувати, що система безоплатної правової допомоги в Україні відбулася, і це одна з найбільш ефективних систем на теренах Європи, яка повністю відповідає стандартам доступу до правової допомоги закладеним в Європейській конвенції з прав людини” [4]

Але як бути у випадку, коли громадянин бажає подати скаргу на дії певного державного органу чи установи? Адже виходить так, що державний орган сприятиме в оскарженні дій чи прийнятті рішення іншим державним органом. Ще за часів Радянського Союзу діяли юридичні консультації, які були незалежними від держави на відміну від тієї ситуації, що ми маємо сьогодні. Згідно ст. 9 цього ж закону суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги є будь хто, крім адвокатів та помічників адвокатів. Це, як мінімум викликає здивування, зазначає А.Іванов [2]

Щодо критичних зауважень, відображених у звіті, директор Координаційного центру з надання правової допомоги Андрій Вишневський вважає: «Це дуже цінно для нас, адже ми переконані, що будь-яка організація може бути успішною лише тоді, коли вона відкрита до зовнішнього погляду та чутлива до зовнішньої критики. Цей звіт – важлива проміжна точка в подальшому удосконаленні системи безоплатної правової допомоги Україні» [4].

Серед потреб та пріоритетів Координаційного центру з надання правової допомоги, що мають бути враховані під час розробки напрямів плану дій Ради Європи для України на 2018–2020 рр., Сергій Троценко запропонував включити питання підтримки розвитку системи БПД в Україні, виходячи з основних пріоритетів її розвитку, відображених у порядку денному реформ в Україні:

1. Переорієнтація системи БПД з надання правової допомоги окремим фізичним особам на посилення правової спроможності та правових можливостей територіальних громад.

2. Створення ефективної системи управління правовими знаннями та розвиток людського потенціалу правничої спільноти та партнерських мереж системи БПД.

3. Децентралізація системи БПД у цивільних та адміністративних справах, а також пілотування моделі офісів громадського захисту у кримінальних провадженнях.

4. Розбудова комплексної інформаційно-аналітичної системи забезпечення надання безоплатної правової допомоги (КІАС) та впровадження інших новітніх інформаційних технологій [4].

Порівняльні дослідження досвіду зарубіжних держав – Болгарії, Литви, Грузії, Нідерландів, Великої Британії, Канади, Ізраїлю – показують, що згадані проблеми в Україні не є унікальними. В тій чи іншій мірі вони були притаманними кожній із зазначених держав. Однак були вирішені в процесі комплексного реформування системи надання безоплатної правової допомоги [5].

Отже, безоплатна правова допомога є досить важливою складовою правової системи України, адже вона є гарантом забезпечення рівного доступу до правосуддя, захисту прав та свобод людини і громадянина.

Список використаних джерел

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011. // *Голос України*. – 2011. – № 122.
2. Недоліки Закону України «Про безоплатну правову допомогу» - коментар судді А. Іванова - // <http://unba.org.ua/assets/uploads/news/publikacii/ivanov-bpd-nedoliky.pdf>
3. Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною: Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1466 від 05.10.2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_611
4. Офіційний веб-сайт Координаційного центру з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legaid.gov.ua/ua/component/content/article/137-novyny/veresen2016/1836-rada-yevropy-nadala-otsinku-systemi-bezoplatnoi-pravovoi-dopomohy-v-ukraini-vysnovkyta-rekomendatsii>.
5. Офіційний веб-сайт “Права Людини – онлайн-бібліотека Харківської правозахисної групи” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.khpg.org/index.php?id=1130317908>

Майструк А.,
студентка 2 курсу, 12 групи, Факультету
міжнародної торгівлі та права
Науковий керівник
кандидат юридичних наук, доцент
Шведова Г. Л.
м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Дана проблема є надзвичайно актуальною, адже Україна займає перші місця в списках країн, що не здатні забезпечити ефективну правову охорону інтелектуальної власності. Яскравим прикладом такої нездатності може слугувати факт використання неліцензійного програмного забезпечення державними органами. Підриває авторитет України серед інших країн і те, що через неналежний захист авторського права економічної шкоди зазнають не тільки українські, а й зарубіжні правовласники. В таких умовах не може мови йти про дієву співпрацю у цій сфері з розвиненими країнами світу [1, с. 85-86].

Проблемі порушення авторського права були присвячені праці відомих вітчизняних вчених, а саме: Н. П. Бааджи, М. М. Возненко, Г. В. Корчевний, С. Є. Морозова, Л. Д. Романадзе, Ю. Ю. Симонян, О. В. Розгон та інших.

Порушення авторського права – це дії, спрямовані на протиправне використання об'єктів права інтелектуальної власності, що належать іншим особам, умисно вчинені особою, яка розуміє протизаконний характер цих дій, з метою отримання матеріальної вигоди [2, с. 80]

Законодавство визначає наступні види порушення авторського права і суміжних прав, що дають підстави для судового захисту:

- порушення особистих немайнових та майнових прав суб'єктів авторського права, а також зловживання посадовими особами організації колективного управління службовим становищем, що призвело до невиплати або неналежних розподілу і виплати винагороди правовласникам;

- піратство (публікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне оприлюднення програм організацій мовлення);

- плагіат (оприлюднення, повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору);

- ввезення на митну територію України без дозволу осіб, які мають авторське право, примірників об'єктів авторського права;

- створення загрози порушення авторського права ;

Студентські наукові дискусії поза форматом: архітектура, економіка, право

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

- свідомий обхід технічних засобів захисту авторського права (зокрема виготовлення, розповсюдження, ввезення з метою розповсюдження і застосування засобів для такого обходу);
- підроблення, зміна чи вилучення інформації про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права чи особи, яка здійснює таке управління;
- розповсюдження, ввезення на митну територію України з метою розповсюдження, публічне сповіщення об'єктів авторського права, з яких без дозволу суб'єктів авторського права вилучена чи змінена інформація про управління правами;
- камкординг (відеозапис аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах), кардшейрінг (забезпечення доступу до програми організації мовлення, доступ до якої обмежений суб'єктом авторського права і (або) суміжних прав застосуванням технічних засобів захисту (абонентська карта, код тощо) [3].

Найчастішими порушеннями авторського права є піратство і плагіат.

Можна виділити кілька основних проблемних питань:

По-перше, можливість вільного використання авторських творів іншими особами. Законодавство дозволяє використання їх без згоди автора, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, цитат з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою. Однак, виправданість обсягу вільного використання чужого твору в кожному конкретному випадку може бути різною і досить важко встановити наявність чи відсутності порушення у цьому відношенні. На думку окремих дослідників, необхідно законодавчо виокремити добросовісне та недобросовісне вільне використання чужих творів із встановленням відповідальності за недобросовісне їх використання [4].

По-друге, авторське право не поширюється на ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі [5]. Це надає недобросовісним авторам значні можливості у використанні чужих досліджень шляхом їх переписування своїми словами, що беззаперечно можна вважати різновидом плагіату. Таким чином, до Цивільного кодексу України, на нашу думку, необхідно внести відповідні зміни, аби не допускати грубого порушення авторських прав законним шляхом [1, с. 88-89].

По третє, у правозастосовній практиці виникають певні складнощі у зв'язку із тим, що у диспозиції ч. 1 ст. 176 Кримінального кодексу України кримінально-караним порушенням авторського права визнається виключно умисне порушення даних прав. Деякими науковцями висловлюються пропозиції щодо «доцільності виключення із диспозиції відповідної статті України слова «умисне» і криміналізувати як умисне, так і необережне порушення авторського права» [6, с. 250]. На наш погляд, у цьому немає необхідності, виходячи з того, що кримінальна відповідальність – найтяжчий вид юридичної відповідальності. До необережного порушення авторського

права доцільніше застосовувати інші види юридичної відповідальності (адміністративну, цивільно-правову).

По-четверте, свідомий обхід технічних засобів захисту авторського права як один із видів порушення авторського права досі не є однією з форм об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 176 Кримінального кодексу України – порушення авторського права і суміжних прав.

З урахуванням негативних тенденцій керівництвом держави вживаються певні заходи (частіше повільного характеру) щодо покращення ситуації у даній сфері, серед яких, зокрема, передбачено поступове удосконалення національного законодавства. Однак цього, на наш погляд, недостатньо. Для покращення ситуації в цій сфері необхідно вжити наступних заходів:

- прискорити прийняття Закону України «Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав» та інших нормативно-правових актів у цій сфері.

В них слід передбачити внесення системних змін щодо суттєвого посилення цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення авторського права [1, с. 89, 91]. Крім того, важливу роль у вдосконаленні цивільного законодавства відіграє приведення нормативно-правових актів у відповідність один одному та міжнародним актам і стандартам, усунення протиріч [7, с. 249].

- активізувати роботу Державної служби інтелектуальної власності (як центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності) і зробити її дієвішою [1, 91].

- покращити загальний рівень життя населення і його правову культуру.

Багато сучасних виконавців зізнаються в тому, що через низький рівень життя і заробітку, неможливість реалізуватися належним чином вимушені були користуватися неліцензованими комп'ютерними програмами, до того, як стали відомими. Отримавши достойний заробіток вони не дозволяють собі і думки про піратство, адже здатні придбати відповідні комп'ютерні програми не на останні гроші. Це дає впевненість у тому, що покращення рівня життя забезпечить належну правову культуру суспільства.

- прискорити процес створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

Судовою реформою було визначено, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності утворюється протягом 12 місяців з дня набрання чинності нового Закону «Про судоустрій і статус суддів». Наразі він досі не створений, а вимоги до кандидата на посаду судді, на наш погляд, не є достатніми для забезпечення ефективної правової охорони інтелектуальної власності. З огляду на такі вимоги, претендують на відповідні суддівські посади здебільшого діючі судді, і лише незначна кількість кандидатів є патентними повіреними чи адвокатами, що мають досвід представництва у справах інтелектуальної власності. Серед дослідників поширена думка, що

законодавець має бути вимогливішим до кандидата на відповідну посаду щодо досвіду у сфері інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Н. В. Тесленко. Порухення авторського права як актуальна проблема для України. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 124 (частина I). 2015. 169 с.
2. В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. К. : Юрінком Інтер, 2004. 512 с.
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» в редакції Закону України від 15.05.2018 р. // Відомості Верховної Ради. 201. № 32. ст.242.
4. Т. М. Вахонєва. Плагіат як різновид порушення авторських прав за законодавством України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://law-property.in.ua/articles/article-3-of-the-c>.
5. Цивільний кодекс України в редакції Закону України від 02.10.2018 р. // Відомості Верховної Ради. 2018. № 46. ст.371.
6. А. М. Коваль. Кримінальна відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав :теорія та практика. К. : Юстиніан, 2005. 320 с.
7. Т. В. Рудник. Відповідальність за порушення авторського права // Часопис Київського університету права. 2012. № 2. 419 с.

Маковик Р.,

*студентка факультету економіки та права закладу освіти
«Барановичський державний університет»
м. Барановичі, Республіка Білорусь*

ПРИЧИНИ НЕЗАКОННОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДЕЙ

Міграція являє собою складний соціальний феномен, що сприяє обміну знаннями, трудовими навичками і досвідом, розвитку особистості і формування мобільності населення світу в цілому. Підстави для переїзду на проживання в інше місце визначаються безліччю факторів, тому причини міграції можуть бути різними.

Найбільш типові причини міграції населення: прагнення до поліпшення якості та умов життя; пошук можливостей реалізації особистих професійних орієнтацій: працевлаштування в іншому місці проживання на кращих умовах праці та оплати, на бажаній посаді, за фахом; потреба в зміні і певному оновленні життя, розширенні знань і розвитку культури, як особистої, так і в цілому соціуму; необхідність у зміні кліматичних умов за станом свого здоров'я або в разі супроводу родичів або близьких людей; вступ до законного шлюбу, об'єднання з близькими людьми; розвиток етнічних і соціальних конфліктів,

військові дії; конфлікти в сім'ї; погіршення умов трудової діяльності, розвиток конфліктних ситуацій на роботі; випадкові обставини та інше.

Міграція може бути як законною, так і незаконною. Під поняттям незаконна міграція слід розуміти дії іноземних громадян по незаконному в'їзду на територію іншої держави без отримання відповідної дозвільної документації.

Всі дії пов'язані з переїздом в нову місцевість повинні здійснюватися на легальній основі. Саме тому переміщення на іншу територію проживання може розглядатися як посягання на суспільне життя в тому регіоні, а відповідно відповідальність, яка може настати, визначається відповідним чинним законодавчим документом цієї держави.

Незважаючи на те, що світовий рівень законів у цій сфері значно було посилено, проблема незаконної міграції продовжує існувати, а кількість мігрантів з кожним роком збільшується.

Можна виділити кілька видів незаконної міграції:

1. За ступенем організованості:
  - 1) організована;
  - 2) неорганізована;
2. За кількістю переміщуваних незаконних мігрантів:
  - 1) індивідуальна;
  - 2) групова;
3. За способом в'їзду в країну:
  - 1) здійснювана шляхом незаконного перетину кордону за підробленими документами;
  - 2) через неохоронювані кордони, поза пунктами пропуску через державний кордон;
  - 3) легального в'їзду і невіїзду після закінчення дозволеного терміну перебування [1].

У більшості ситуацій нелегали мають вагомі причини для незаконного переїзду. Умовно три групи:

- 1) економічна вигода передбачає обставина, що у великій кількості розвинених країн є великий попит на дешеву робочу силу, в основному некваліфіковану. Для представників деяких держав Африки та Азії це краще, ніж робота за копійки у себе на батьківщині;
- 2) безпека – багато мігранти – біженці – рятуються втечею від воєн, стихійних лих, переслідувань на ґрунті релігії. У цьому випадку порушення законодавства для них є меншою бідою, ніж та, яка може досягнути на батьківщині;
- 3) особисті підстави – найчастіше вони є у тих, хто біжить від переслідувань закону за скоєний злочин і ті, хто просить політичного притулку.

Права нелегальних мігрантів прописані в Європейській соціальній хартії. У ній говориться, що кожна людина має право на мінімальне забезпечення житлом і притулком в невідкладній ситуації. Даний припис поширюється в

тому числі і на тих, хто перебуває на території держави без будь-яких законних підстав .

Конвенція по захисту прав людини, підписана в 1950 році, свідчить, що незалежно від того, чи перебуває громадянин в тій чи іншій країні законно чи ні, він повинен бути захищений від трудової експлуатації та торгівлі людьми. Ще один документ – Конвенція ООН з прав дітей – вимагає, щоб кожен неповнолітній мав доступ до освіти, навіть якщо його батьки мали необережність нелегально мігрувати в чужу країну .

Для протидії незаконній міграції застосовуються різні заходи, основними з яких є: посилення заходів відповідальності за організацію незаконного ввезення мігрантів; удосконалення роботи прикордонних служб; обмеження випадків незаконного працевлаштування шляхом здійснення контролю за ринком праці, застосування адміністративних, кримінальних і цивільно-правових санкцій проти роботодавців; застосування санкцій до перевізників, тобто транспортних компаній, які ввезли нелегального мігранта по суші, воді або повітря; посилення відповідальності іноземних громадян за незаконне перебування в країні; контролювання чисельності осіб з незаконним статусом за допомогою висилки або міграційних амністій; більш широке використання каналів законної міграції; посилення міжнародної взаємодії; надання фінансово-економічної допомоги країнам походження незаконних мігрантів [1].

Проблема незаконної міграції актуальна і для Білорусі. З метою протидії незаконній міграції в Республіці Білорусь виконана значна законотворча і правозастосовна робота: сформовано міграційне законодавство, підписано угоду про співпрацю країн СНД по боротьбі з незаконною міграцією, встановлена кримінальна відповідальність за її організацію [1].

Законодавством Республіки Білорусь передбачений цілий комплекс заходів примусу з протидії незаконній міграції та з контролю за міграційною ситуацією:

1. відмова іноземним громадянам і особам без громадянства у видачі візи для в'їзду в Республіку Білорусь або у в'їзді в Республіку Білорусь;
2. відмова у продовженні терміну тимчасового перебування іноземців в Республіці Білорусь;
3. відмова у видачі дозволу на тимчасове проживання;
4. відмова у видачі дозволу на постійне проживання;
5. відмова у видачі візи для виїзду з Республіки Білорусь або у виїзді з Республіки Білорусь;
6. анулювання дозволу на тимчасове проживання;
7. анулювання дозволу на постійне проживання;
8. вислання;
9. заходи загального запобіжного заходу та спеціального запобіжного заходу;

10. заходи адміністративної відповідальності;
11. заходи кримінальної відповідальності [1].

У 2018 р. іноземні громадяни та особи без громадянства здійснили понад 4,79 млн. в'їздів в Республіку Білорусь і 5,13 млн. виїздів. Найбільшу кількість разів державний кордон Республіки Білорусь перетинали громадяни України, Росії, Литви, Польщі, Латвії та Молдови.

Основні мети в'їзду і перебування іноземців в Білорусі: гостьові, службові, туризм, трудова діяльність, а також транзитний проїзд через територію республіки.

Міграційна ситуація в Республіці Білорусь залишається стабільною, контрольованою, керованою і не впливає на громадську безпеку, соціально-політичну і криміногенну обстановку в країні.

Переселення в іншу країну в обхід міграційних правил – серйозне правопорушення, яке тягне за собою депортацію і заборону на в'їзд. Але навіть це не може зупинити осіб, які біжать зі своєї країни в силу непереборних обставин: війни, розбурханої стихії, релігійного або іншого переслідування.

Нелегальні мігранти можуть бути як добровільними, так і вимушеними, але ніхто з них не позбавлений прав людини: вони можуть розраховувати на надання мінімального соціального захисту, притулку, їжі, одягу, медичної допомоги.

Список використаних джерел

1. Федорако, А Причини і тенденції незаконної міграції. Протидія незаконній міграції / А. Федорако / / Журнал міжнародного права та міжнародних відносин. — 2009. — № 4. — С. 14 – 18.
2. Європейська соціальна хартія [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_120807/ . — Дата доступу : 8.03.2019.
3. Конвенція про захист прав людини і основних свобод [Електронний ресурс]. —Режим доступу : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_29160/ . — Дата доступу : 8.03.2019.
4. Довідка про міграційну обстановку: офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. - 2010-2018. — Режим доступу : <http://mvd.gov.by/ru/main.aspx?guid=9871> . — Дата доступу : 8.03.2019.

Мацейчук В.,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник

Шведова Ганна Леонідівна

кандидат юридичних наук

доцент, доцент кафедри загально-правових дисциплін

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА

У кінці ХХ – на початку ХХІ століття увага науковців була повернута до проблем гендерно обумовленого насильства та теорії гендеру на території України. Дана проблема не має локального характеру, зумовленого регіональними, національними або соціальними особливостями, культурою чи звичаями; подолати її намагається уся світова спільнота та окремі держави на законодавчому рівні, зокрема Україна.

Регулювання даної групи злочинів не одразу набуло належної уваги, безкарність насильників та недієві закони сталинаслідками переконання, що насильство за гендером – не є злочином. Неефективність попереднього законодавства зумовила подальше його реформування з вектором на європейські стандарти.

У 2015 році 193 держави-члени Організації Об'єднаних Націй, у тому числі Україна, затвердили "Порядок денний задля сталого розвитку до 2030 року". Україна встановила національну ціль: "Викорінити всі форми насильства щодо всіх жінок і дівчат у публічній та приватній сферах, зокрема торгівлю людьми, сексуальну та інші форми експлуатації" до 2030 року [1, ст.19].

Наразі найпоширенішими стратегіями гендерної політики в Україні є: позитивна дія та антидискримінаційна політика, окремо можна виділити політику гендерного квотування: за останні два роки кількість жінок, представлених у владі об'єднаних територіальних громад (ОТГ), зменшилась із майже 20% до 14%, а у середньосвітовому рейтингу жіночого представництва в політиці Україна має одні з найнижчих показників [2]. Дані дослідження свідчать про неефективність політики квотування в Україні, така тенденція є негативним показником, про що свідчить низка аргументів «за» функціонування даної політики у роботі Марії Маєрчик Ольги Плахотнік та Галини Ярманової, із думкою яких я погоджуюсь. До прикладу: «Квоти вже застосовують у кількох країнах; вони визнані в міжнародних документах, таких як Пекінська платформа дій, і є інструментом покращення репрезентації жінок на вищих рівнях влади» [3, ст. 195].

Важливо наголосити, що для ґендерно зумовленого насильства, як і інших форм насильства обов'язковим є не тільки настання фізичної або сексуальної, але й також психологічної або економічної шкоди чи страждань, крім того не має значення вік особи. Певні типи ґендерного насильства можуть бути як зі сторони партнера, так і держави, як-от примусовий аборт чи примусова стерилізація. Представниця Омбудсмена з питань недискримінації та ґендерної рівності – Аксана Філіпішина, у розрізі засідання Комітету ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок 14 лютого 2016 року наголосила, що незнання законодавства є однією з причин того, що жінки, які зазнали дискримінації за ознакою статі, не звертаються до органів державної влади за захистом своїх прав [4].

У 2011 році Україна стала однією із перших держав, які підписали Конвенцію Ради Європи (Стамбульська конвенція) про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, однак ратифікація конвенції досі не відбулась. Як зазначають у своїй роботі Дудоров О. О. та Хавронюк М. І.: «Все ж головні причини необхідності ратифікації Україною Стамбульської конвенції та імплементації положень в національне законодавство – фактичні: домашнє насильство і насильство стосовно жінок є явищами, вельми поширеними в сучасній Україні. Достатньо сказати, що лише протягом 2016–2017 років, згідно з даними судової статистики, більше 82 тис. Осіб піддано адміністративним стягненням за ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) за насильство в сім'ї, невиконання захисного припису чи проходження корекційної програми особою, яка вчинила таке насильство. Крім того, щороку щонайменше 200 осіб засуджуються за статеві і суміжні з ними злочини, а тисячі осіб – за заподіяння тілесних ушкоджень, побої і мордування стосовно членів сім'ї» [5, ст.20], із думкою яких погоджуємося.

Як стверджує Н.В.Грицяк у своїй праці: «Позитивний досвід законодавчого забезпечення ґендерної рівності існує в багатьох країнах, наприклад в Ісландії (Закон “Про рівний статус жінок і чоловіків”, 1991 р.), у Литві (Закон “Про рівні можливості”, 1998 р.), у Норвегії (Закон “Про рівноправ'я між статями”, 1978 р.)» [6, ст.5]

Актуальність проблеми зростає щороку насамперед через характер впливу на суспільство та країну загалом. Потерпілі особи зазнають як безпосередні, так і довгострокові наслідки для фізичного, психічного та сексуального здоров'я, що зрештою стає на заваді їх повноцінній участі в житті суспільства; не лише спричиняє біль та страждання, але й руйнує родини, погіршує ефективність праці, послаблює конкурентоздатність країни та сповільнює її розвиток, про що свідчить кампанія «16 Днів активізму» [7].

Аналізуючи фактичний матеріал статей та наукових робіт можна зробити висновок, щодля вирішення даної проблеми необхідний системний підхід: залучення засобів масової інформації до проведення кампанії щодо

проявів та форм гендернозумовленого насильства, а також його наслідків, проведення у навчальних закладах інформаційно-просвітницьких заходів з питань протидії насильства за гендером, проведення оцінки статистичних даних, адже соціальний контекст у першу чергу впливає на характер і частоту актів гендерного насильства та на конкурентоздатність країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Організація Об'єднаних Націй. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року [Електронний ресурс] / Організація Об'єднаних Націй // Генеральна Асамблея. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Администратор/Desktop/Agenda2030_UA.pdf.
2. Гендерні квоти на місцевих виборах діють чотири роки, але жінок у владі не стає більше. Чому так? [Електронний ресурс] // Центр інформації про права людини. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://humanrights.org.ua/material/jenderni_kvoti_na_miscevih_viborah_v_ukrajini_pracjuiut_chotiri_roki_ale_zhinok_u_vladi_ne_staje_bilshe_chomu_tak.
3. Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей [Електронний ресурс] // Представництво Фонду ім. Гайнріха Бюлля в Україні. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://ua.boell.org/sites/default/files/gender_dlya_medii_2017.pdf.
4. Комітет ООН розглянув положення жінок в Україні [Електронний ресурс] // ПРООН. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/articles/2017/02/15/un-committee-reviews-situation-of-women-in-ukraine.html>.
5. Дудоров О. О. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО І НАСИЛЬСТВО ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ [Електронний ресурс] / Дудоров О. О., Хавронюк М. І.. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Администратор/Documents/Telegram%20Desktop/НПК_Стамбул_Верстка_Дудоров_Хавронюк.pdf.
6. Н.В.Грицяк. Правове регулювання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: стан та шляхи вдосконалення [Електронний ресурс] / Н.В.Грицяк – Режим доступу до ресурсу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80/Documents/Telegram%20Desktop/05gnvssv.pdf>.
7. 16 Днів Активізму проти гендернозумовленого насильства в Україні [Електронний ресурс] // ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ В УКРАЇНІ. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2018-11-20%20UNFPA%20Factsheet%20ukr2.pdf>.

Михед О.,
студентка 2 курсу 13 групи
Факультету міжнародної торгівлі та права
Київський національний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Шведова Г. Л.,
доцент кафедри загально правових дисциплін
м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗГВАЛТУВАННЯ В НОВІЙ РЕДАКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

На сьогодні тема згвалтування є актуальною для обговорення серед науковців у зв'язку із законодавчими змінами до Кримінального кодексу України. Саме вони є наслідком втілення положень Стамбульської конвенції, яка не була ратифікована Україною. Підставою для внесення змін був саме захист жінок від домашнього та сексуального насильства, згвалтувань та інших злочинів, пов'язаних зі статевою свободою людей.

Згідно з Єдиним реєстром судових рішень відомо, що у 13-15% постраждалими від сексуального насилля є дружини [1]. Проте ця цифра не свідчить, що згвалтованих менше, ніж постраждалих в інших категоріях. Одружені жінки, відповідно до статистичних даних, не так часто звертаються до правоохоронних органів за захистом своєї статевої свободи. У 75-80% постраждалими є неповнолітні особи.

Важливою частиною нормального життя всіх людей є статеві зносини. Ми можемо довго дискутувати з приводу віку, з якого доцільно починати статеве життя та інших моментів, але є те, з чим погоджуються майже всі – такі відносини мають бути добровільними з обох сторін.

Стимулюючим прикладом для законодавців України, зокрема стала Швеція, де влітку 2018 року набув чинності законопроект, відповідно до якого перед сексом в обов'язковому порядку важливо отримати однозначну згоду другої сторони, бо інакше секс буде вважатися згвалтуванням.

«Це ж очевидно, що секс повинен бути добровільним. Якщо він не добровільний, то це незаконно. Якщо ви не впевнені, то утримайтеся», – саме так говорив про свій закон прем'єр-міністр Швеції Стефан Левен [4].

Зміни, внесені Законом України від 06.12.2017 р. №2227-VIII до розділу IV «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», уточнюють поняття згвалтування. Тепер, згідно з новою редакцією КК України, злочином буде вважатися «Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи». Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин[3].

Суть нових норм полягає в тому, що секс без згоди (усної, письмової чи вербальної) вважається зґвалтуванням. Чоловік і жінка зобов'язані отримувати згоду від партнера перед кожним сексуальним актом. В іншому випадку, особа може бути звинувачена у зґвалтуванні. При цьому закон може поширюватися не лише на випадкові зв'язки, а й на пари, які перебувають у фактичних шлюбних відносинах і навіть на подружжя.

Дуже часто зґвалтування трапляється в шлюбі, але жінки не сприймають це як порушення їх прав. Вони вважають, що виконують «подружній обов'язок», який наразі є стереотипом. До прикладу, отриманий досвід експерта-кримінолога Г. В. Маляр, яка проводила багато досліджень із сільськими жінками свідчить про те, що чоловіки зазвичай наказним тоном повідомляють їм про свій намір отримати статеве задоволення і не цікавляться жіночим бажанням та настроєм. Тобто, виходячи із зазначеного, ми розуміємо, що вільне волевиявлення з жіночого боку відсутнє.

Доцент В. І. Маркін говорить про те, що законодавці диференціювали у ст. 152 та ст. 153 КК України кримінальну відповідальність за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи залежно від наявності (чи відсутності) статевого проникнення. Загалом, ідея впровадження такої диференціації не є новою і вже обговорювалася в наукових колах. Проте В. І. Маркін стверджує, що в сучасному стані зміни, внесені Законом України від 06.12.2017 р. №2227-VIII до розділу IV «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», просто непридатні для застосування[4].

Втім Г. В. Маляр має іншу думку. Вона говорить про те, що за попередньою редакцією Кримінального кодексу, розрізняли насильство за його формою. Тобто, була природна форма (той, через який діти народжуються) – і це було зґвалтування. Якщо це був неприродний спосіб (анальний чи оральний) – це вже була інша стаття – «задоволення статевої пристрасті неприродним шляхом». Тепер очевидну помилку прибрали, і злочини об'єднали в один. Відповідно, будь-яка форма статевого насильства з проникненням (вагінальне, оральне чи анальне) в тіло іншої людини тепер є зґвалтуванням. Незалежно від того, хто є потерпілим – чоловік чи жінка. Також немає значення, проникнення відбулося статевим органом чи рукою, чи предметом. Якщо це робиться насильницьким способом, тобто всупереч волі партнера чи партнерки – це все одно буде зґвалтування. Г. В. Маляр вважає цю норму прогресивною[Помилка! Невідомий аргумент ключа.]. У деякій мірі ми погоджуємося з її твердженням і вважаємо за необхідне зазначити, що ці нововведення направлені на зміну саме психологічного сприйняття нашим суспільством питання насильства.

Отже, підводячи підсумки, варто сказати, що ще до цих законодавчих змін дії сексуального характеру без згоди заборонялися, і неважливо чи це було між незнайомцями, закоханою парою або ж подружжям. На нашу думку, для тих, хто не вдається до сексуального насилля, нічого не зміниться, адже

зазвичай ці дії добровільні з обох сторін. Ми можемо лише додати, що дана норма, напевно, неоднаково буде трактуватися при розслідуванні відповідних кримінальних проваджень, але з часом і це питання буде вирішено на практиці. Тана сьогодні наше суспільство неповністю готове до таких норм в кримінальному праві через необізнаність із новітнім законодавством та стереотипами.

Список використаних джерел

1. Згвалтування в Україні: статистика в інфографіці. [Електронний ресурс] // Офіц. сайт 24 канал. – 2019. – Режим доступу: https://24tv.ua/zvaltuvannya_v_ukrayini_statistika_v_infografitsi_n1093992(дата звернення: 03.03.2019).
2. "Згода на секс: чому потрібна розписка на секс - аналіз нового закону!" [Електронний ресурс] // Правова консультація. – 2019. – Режим доступу: <https://www.pravoconsult.com.ua/zgoda-na-seks-chomu-potribna-rozpiska-na-seks-analiz-novogo-zakonu/>(дата звернення: 03.03.2019).
3. Офіційний сайт Верховної Ради України: Кримінальний кодекс України// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Маркін В. І. Секс за Кримінальним кодексом: нова редакція. [Електронний ресурс] / ВікторІгоровичМаркін – Режим доступу: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/seks-za-kriminalnim-kodeksom-nova-redakciya.html>(дата звернення: 03.03.2019).
5. Маляр Г. В. Від резонансу доабсурду: щозмінює нова "сексуальна" редакціяКримінального кодексу. [Електронний ресурс] / Ганна ВасилівнаМаляр – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/10405617-vid-rezonansu-do-absurdu-shcho-zminyuye-nova-seksualna-redakciya-kriminalnogo-kodeksu.html>(дата звернення: 03.03.2019).

Мініч І.,
Київський національний торговельно-економічний університет
Науковий керівник
Шведова Ганна Леонідівна
к.ю.н., доцент,
доцент кафедри загально-правових дисциплін
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ І ВИДИ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Заподіяння тілесних ушкоджень особі є одним із найпоширеніших злочинів проти особи. Тому ця проблема була і є завжди актуальна.

Вивченням даної проблеми займалися такі видатні вітчизняні і зарубіжні науковці як Н.І. Клименко, В.С. Кузьмічов, В.К. Лисиченко, В.Г. Лукашевич, В. Ю., Навроцький, В.О. Шепітько та ін.

Розбіжності у поглядах науковців стосовно тілесних ушкоджень полягають переважно у тому, що потрібно вважати об'єктом цього злочину: суспільні відносини, котрі забезпечують здоров'я людини, чи суспільні відносини, які забезпечують її тілесну недоторканність?

Тут ми погоджуємось з науковцями «харківської школи кримінального права» в тому, що основним об'єктом при нанесенні тілесних ушкоджень є все ж таки здоров'я людини. Будь-яке тілесне ушкодження заподіює певну шкоду здоров'ю людини. Здоров'я людини як об'єкт тілесного ушкодження може виступати з моменту початку родового процесу. З об'єктивноїсторонитілесне ушкодженняможе бути заподіянедієюабобездіяльністю винного. При цьому може застосовуватись вплив як фізичний, так і психічний. При заподіянні тілесного ушкодження шляхом бездіяльності йдеться про нездійснення виним дій, які запобігли б заподіянню шкоди чужому здоров'ю, за умови, якщо він був зобов'язаний і мав можливість здійснити їх.

Тому нанесення тілесних ушкоджень – це передусім замах на життя і здоров'я людини. Кримінально-правова охорона життя і здоров'я має універсальний характер, вона не залежить від суспільних ознак особи потерпілого. Кримінальний закон однаковою мірою охороняє всіх людей. Здоров'я людини є одним з найважливіших особистих благ.

Визначаючи поняття здоров'я особи, слід враховувати, що захисту підлягає людина як носій і біологічних, і соціальних властивостей. Посягання проти здоров'я зовні проявляється як заподіяння шкоди організму потерпілого. Наслідки заподіяння такої шкоди не лише біологічні (фізичний біль, порушення звичайного функціонування органів і тканин), а й соціальні.

Соціальне значення здоров'я полягає в тому, що воно та його рівень визначають можливість участі людини у житті суспільства. [1, ст.161]

Що ж стосується складу злочинів, які охоплюють заподіяння тілесних ушкоджень, належать до категорії матеріальних, оскільки їх об'єктивна сторона передбачає поряд із наявністю суспільно небезпечного діяння або бездіяльності настання певних негативних наслідків. Наслідком таких злочинів є шкода, яка заподіюється діями суб'єкта здоров'ю потерпілого. Законодавець в ієрархії злочинних діянь замах на здоров'я виокремлює одразу ж після злочинів. Ця позиція не випадкова та цілком справедлива, адже фізичне й психічне здоров'я є однією із найважливіших людських цінностей. [2, ст. 141]. Крім того злочини є одними з найдавніших серед діянь, передбачених кримінально-правовими заборонами. [3, с. 380].

Розглянемо так звану «еволюцію думок» науковців щодо визначення поняття про тілесні ушкодження щоб краще зрозуміти суть питання і те, як думки поступово змінювались.

Зазначимо, що вивчення інституту тілесних ушкоджень в Україні започаткували радянські вчені. Саме на основі їх дослідження розвивались і змінювались погляди науковців щодо поняття тілесних ушкодження та їх характеристики.

П. А. Дубовець зазначає, що до визначення тілесних ушкоджень потрібно включити насильницькі дії: удари, побої й інші дії, які завдають фізичних страждань, оскільки вони, як й тілесні ушкодження, завдають шкоди здоров'ю людини [4, с. 8]. Водночас науковець посилався на медичну літературу, згідно з якою фізичні страждання та біль порушують нормальне функціонування органів тіла. Але погодитися з наведеним трактуванням було би не зовсім правильно. У результаті ударів, побоїв та інших насильницьких дій, хоча і заподіюється певна шкода здоров'ю, але вона настільки незначна, що об'єктивної неможливо виявити під час судово-медичної експертизи та визначити в суді. Тому таку шкоду ми не можемо брати до уваги закон. В. К. Жукова слушно зазначає з цього приводу, що суть тілесного ушкодження виражається в заподіянні не будь-якої, а відчутної шкоди, тобто розладу здоров'я [5, с. 42].

Сучасна теорія кримінального права тілесним ушкодженням визнається протиправне заподіяння шкоди здоров'ю іншої людини, що виражається в порушенні анатомічної цілісності тканин, органів та їх функцій унаслідок застосування одного чи декількох зовнішніх ушкоджувальних чинників – фізичних, хімічних, біологічних, психічних [6, с. 30]

Науковці у сфері кримінального права та медицини одностайні у визначенні тілесних ушкоджень як порушення анатомічної цілісності тканин, органів та їх функцій, включаючи однак до їх змісту різні деталізуючі ознаки в межах предмета дослідження кожної з наук.

Ми вважаємо за необхідне узгодити кримінально-правове та медичне визначення поняття «тілесне ушкодження», а саме: детальніше розробити спосіб визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень під час кваліфікації злочинних діянь, що посягають на тілесну недоторканність особи, проаналізувати недоліки законодавства в сфері визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень та ін. Також визначення поняття «тілесні ушкодження» має бути закріплене на рівні закону (і спеціального, що визначає критерії оцінки ступеня тяжкості тілесних ушкоджень загалом, і кримінального), щоб забезпечити єдине розуміння цього терміна всіма зацікавленими суб'єктами.

Список використаних джерел

1. Навроцький В.О. Кримінальне право України. Особлива частина: Курс лекцій. - К., 2000. - 771 с.
  2. Гураль Л. О. Поняття й види тілесних ушкоджень за кримінальним правом України / Л. О. Гураль // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішнього справ. – 2017. – с. 141
  3. Жалинський А. Є. Сучасне кримінальне право / А. Є. Жалинськийю – М.: ТК Велби; Видавництво Проспект, 2006. – с. 380.
  4. Дубовець П. А. Відповідальність за тілесні ушкодження згідно з радянським кримінальним правом / П. А. Дубовець. – М.: Юридична література, 1964. – 160 с.
  5. Жукова В. К. Поняття тілесного пошкодження / В. К. Жукова // Вісник Московського університету Серія Право. – 1965. -- №4. – с. 42
  6. Кримінальне право. Особлива частина / О. С. Стеблинська. – К.: Ін-т крим.-викон. служби, 2014. – 358 с.
- Київ

Мурейко Я.,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник:

к.ю.н., доцент кафедри загальноправових дисциплін

Шведова Ганна Леонідівна

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Злочини проти життя і здоров'я є одними з найпоширеніших злочинів. Кваліфікація злочинів проти життя та здоров'я особи передбачає здійснення кримінально-правової оцінки таких суспільно небезпечних і протиправних

діянь, що, посягаючи на життя й здоров'я особи, руйнують і спотворюють ці найцінніші блага, а також наражають на небезпеку заподіяння їм шкоди.

Кваліфікуючи ці злочини за об'єктом посягання, необхідно пам'ятати, що в розділі II Особливої частини КК об'єднано посягання на два різних родових об'єкти – суспільні відносини щодо охорони життя та суспільні відносини щодо охорони здоров'я особи. [1] При цьому: кожний злочин проти життя завжди пов'язаний із заподіянням шкоди здоров'ю, проте не кожне посягання проти здоров'я зашкоджує життю. Наприклад, при вчиненні такого злочину проти життя, як убивство, руйнується і життя, і здоров'я потерпілого. Заподіяння ж особі побоїв, мордувань, умисного легкого чи середньої тяжкості тілесного ушкодження не призводить до втрати життя, хоча при цьому страждає здоров'я. Життя особи – це особлива форма існування людини (людського організму), що характеризується цілісністю та здатністю до самоорганізації; це – найважливіше благо, яке, в разі смерті людини, не може бути відновлено. Життя людини характеризується реактивністю, диханням, мисленням, чутливістю, баченням, спілкуванням, харчуванням, ростом, рухом, обміном речовини, розмноженням тощо.[2] При кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи слід звернути особливу увагу на їх додаткові безпосередні об'єкти, предмети та потерпілих від цих злочинів. Зокрема, деяким злочинам проти життя та здоров'я особи властиві додаткові обов'язкові чи факультативні безпосередні об'єкти (наприклад, воля, честь і гідність особи, встановлений законодавством порядок надання громадянам медичної допомоги тощо).[3]

Предметом деяких злочинів проти життя та здоров'я особи можуть бути:

а) відомості про проведення медичного огляду особи на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини, або захворювання на синдром набутого імунодефіциту (СНІД) та результати такого обстеження (ст. 132 КК);

б) органи тканини людини (ст. 143 КК);

в) кров (ст. 144 КК);

г) лікарська таємниця (ст. 145 КК) тощо. [4]

Потерпілі від цих злочинів – широке коло осіб, зокрема:

1) заручник, викрадена людина, малолітня дитина, вагітна жінка тощо (при вчиненні умисного вбивства за обтяжуючих обставин);

2) близькі родичі (наприклад, при вчиненні тяжкого чи середньої тяжкості тілесного ушкодження);

3) особа, що перебуває в небезпечному для життя стані (при ненаданні допомоги такій особі);

4) хворий (при ненаданні йому допомоги медичним працівником);

5) пацієнт (при порушенні його прав).[5]

Таким чином, злочини проти життя завжди пов'язані заподіянням шкоди здоров'ю, але ж коли злочини пов'язані заподіянням шкоди здоров'ю, то не завжди посягає на життя. Життя людини, відповідно до ст. 3 Конституції

України, є найвищою соціальною цінністю, а в ст. 27 Основного Закону наголошується, що кожна людина має невід'ємне право на життя і ніхто не може свавільно позбавити людину життя. Тому злочини проти життя та здоров'я особи становлять велику суспільну небезпеку.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (станом на 16.10.2018)
2. Кримінальне право - Національна академія внутрішніх справ «Злочини проти життя та здоров'я»
3. Катеринчук Катерина Володимирівна – Науковий Вісник Національної академії внутрішніх справ, № 3, 2013 203
4. М.І.Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація Кримінальне право України Особлива Частина 2002
5. Уварова Н. В. «Кримінальна відповідальність за злочини проти життя та здоров'я особи» : 12.00.08 «Кримінальне право і кримінологія ; кримінально-виконавче право» / Н. В. Уварова. – Дніпропетровськ, 2012. – 213 с.

Николин А.,
*студентка з курсу Коледжу
Університету Короля Данила
Науковий керівник: викладач кафедри
будівництва та цивільної інженерії
Гусар Катерина Дмитрівна
м.Івано-Франківськ, Україна*

УТЕПЛЕННЯ ПІДЛОГИ

Утеплення підлоги в індивідуальному житловому будинку— це актуальне питання, яке необхідно вирішувати ще на етапі будівництва. Але якщо, з деяких причин, не були проведені теплоізоляційні роботи при зведенні будинку, то якісно утеплити підлогу в будинку – ніколи не пізно. Відмінним варіантом утеплення підлоги є система «тепла підлога», яка являє собою не що інше, як опалювальну систему, вмонтовану в стяжку під підлоговим покриттям.

На сьогоднішній день існує три основні технології, що дозволяють зробити холодну підлогу трішки тепліше – це утеплена стяжка, утеплений дерев'яний настил і, звичайно ж, системи підігріву підлоги.

Утеплити підлогу можна самостійно. Для цього потрібно спочатку визначитися з теплоізоляційним матеріалом і технологією утеплення підлоги, яка б найкращим чином підходила саме для вашого будинку.

При виборі утеплювача, слід звертати увагу на його технічні характеристики і функціональні властивості, а саме:

- вологостійкість;
- міцність;
- теплопровідність;
- довговічність;
- екологічність;
- пожежна безпека;
- простота монтажу;
- невелика вага.

На ринку теплоізоляційних матеріалів зараз представлений широкий асортимент, як зарубіжної, так і вітчизняної продукції, тому можна легко вибрати відповідні утеплювачі для підлоги.

Мінеральна вата – сучасний, ефективний утеплювач, який використовується для утеплення різних елементів конструкції будівлі, в тому числі і для утеплення підлоги. Цей матеріал особливо цінується за високі показники тепло – і звукоізоляцію, стійкість до вологи, вогню, здатність добре переносити механічні дії і тривалий час зберігати свої функціональні властивості.

Мінеральна вата виробляється у вигляді гнучких матів і плит. Плити володіють високими гідрофобними властивостями. Використовують їх для одношарового утеплення підлоги. Гнучкі мати відрізняються підвищеною пружністю і міцністю. Одна сторона матів покрита спеціальним перфорованим папером.

Мінеральна вата, як утеплювач застосовується в дерев'яних конструкціях, використовують її під чорнові підлоги.

Пінополістирол. Характерними властивостями пінополістиролу можна назвати високу теплоізоляцію, тривалий термін служби, невисоку вартість. Цей утеплювач найчастіше застосовують для теплоізоляції підлог по ґрунту, над підвалом, для підлог з системою підігріву. Пінополістирол можна укласти на будь-яку поверхню (дерево, бетон, метал або поверхні, покриті керамічною плиткою).

Особливо ефективним утеплювачем пінополістирол є для бетонних підлог. Для цього достатньо закріпити утеплювач на основу підлоги, після чого укласти на нього армуючу сітку, і зробити звичайну бетонну стяжку.

Піноплекс – сучасний теплоізоляційний матеріал, що використовується для теплоізоляції різних конструкцій. Піноплекс за своєю структурою є спіненим полістиролом і має низькі теплопровідні властивості, володіє

вологостійкістю, хорошою шумоізоляцією і довговічністю. Всі ці якості дозволяють успішно застосовувати цей матеріал для теплоізоляції підлоги. Утеплення підлоги піноплекс можна проводити для поверхні будь-якої конфігурації. Піноплекс використовується для теплоізоляції підлог на лагах, при укладанні основи з подальшим укладанням бетонної стяжки.

Керамзит. Найдоступніша і технологія утеплення підлоги – це застосування для теплоізоляції підлоги керамзиту. Керамзит – один з найбільш дешевих і доступних утеплювачів.

Його переваги очевидні:

- Відмінні теплоізоляційні і звукопоглинальні характеристики;
- Вогнестійкість і стійкість до перепадів температур;
- Мала вага – керамзит лише незначно ускладнює конструкцію;
- У обпалених глиняних гранулах керамзиту не заводяться гризуни.

Але проводити теплоізоляційні роботи з використанням цього матеріалу можна тільки при облаштуванні стяжки, коли ведуться будівельні роботи, або проводиться капітальний ремонт. Застосовується для утеплення підлоги використовується як підсіпання. Для міцності конструкції між керамзитом і стяжкою укладається спеціальна сітка, а в бетонний розчин додаються присадки і мікрофібра. Робиться це для того, щоб готова поверхня не розтріскувалася. Для того щоб керамзит утримував тепло, його шар повинен бути товщиною в 10-15 см. Це, мабуть, єдиний серйозний мінус утеплювача – піднесення рівня підлоги і зменшення висоти стелі.

ThermoPlast. Останнім часом на ринку утеплювачів часто з'являються нові матеріали. І зовсім нещодавно споживачам було запропоновано інноваційний високоефективний засіб для утеплення підлоги – суміш ThermoPlast. Ця суміш забезпечує не тільки відмінне утеплення поверхні підлоги, але і є хорошою гідроізоляцією, так як володіє високою паропроникністю. Перевагами ThermoPlast можна назвати високі показники тепло і шумоізоляції, пожежобезпечність, екологічність.

Технологія нанесення даної суміші не представляє складності і може виконуватися людиною, яка не має досвіду роботи та професійних навиків. Для того, щоб зробити якісне утеплення підлоги, використовуючи суміш ThermoPlast, достатньо вміти користуватися будівельним рівнем, і розібратися в технічних інструкціях виробника. Ця термоізоляційна стяжка підходить під будь-які фінішні покриття, товщина від 3 до см.

Теплоізоляція підлоги в будинку повинна мати комплексний підхід. Починати утеплення слід з тепло – і гідроізоляції фундаменту, через який у будинок потрапляє велика частина холоду.

Ековата – непоганий матеріал, що використовується як утеплювач підлоги/стелі. Ековата виготовляється з натурального екологічно безпечної сировини – целюлози і володіє відмінними теплоізоляційними властивостями.

Утеплення підлоги в будинку з допомогою ековати нескладно і не потребує спеціальних навичок та інструментів: ековата просто засипається між лагами підлоги і ущільнюється.

Вважається, що це найкращий утеплювач для того, щоб утеплити підлогу в дерев'яному будинку, не порушує концепцію екологічності споруди.

Недолік ековати – високе водопоглинання. При впливі вологи матеріал деформується і втрачає свої теплоізоляційні властивості. Використовувати ековату рекомендовано в будинках з утепленням і не сирим підвалом, або для міжповерхових перекриттів вище першого поверху.

Будівельні технології не стоять на місці, і щорічно на ринку з'являються більш нові та досконалі матеріали, щоб задовольнити вимоги сучасного будівництва.

Список використаних джерел

1. Утеплення підлоги: матеріали та технології [Електронний ресурс] Режим доступу – <http://domopta.com.ua/uteplennya-pidlogy-materialy-ta-tehnologiyi/>
2. Як і чим утеплити підлогу [Електронний ресурс] Режим доступу – <http://helpremont.in.ua/yak-i-chym-uteplyty-pidlohu/>
3. Утеплювач для підлоги в приватному будинку: як вибрати кращий? [Електронний ресурс] Режим доступу – <http://nastanova.com/remont/uteplyuvach-dlya-pidlogi-v-privatnomu-budinku-yak-vibrati-krashhij.html>

Остапчук З.,

Група ТС 2018

Коледжу імені С. Граната

Науковий керівник:

к.і.н., доц. Федик Лідія Богданівна

м.Івано-Франківськ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕС СТОРІНКИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Перед кожним підприємцем постає питання: чи варто переносити свій бізнес у площину соціальних мереж? Спеціалісти стверджують: однозначно — варто! Ба більше: із соцмереж можна навіть розпочинати власну справу. Варто попередити вас заздалегідь: не варто очікувати блискавичних результатів. Цілком можливо, що протягом декількох місяців вам доведеться лише вкладати сили та фінанси без суттєвої віддачі. Але не треба опускати руки. За умови правильно побудованої стратегії та професійного підходу успіх неминучий!

Людина не може жити без спілкування. Життя, розвиток суспільства, технічний прогрес поставили нас у такі жорсткі рамки, що єдиною

альтернативою зберігати і підтримувати контакти став Інтернет. Зараз, переважно, для цього використовуються різноманітні соціальні мережі, такі як: Фейсбук, Твіттер, та багато інших. У соціальних мережах зареєстрована величезна кількість користувачів, багато з яких є досить платоспроможними. Аналітики інтернет-ринку, звичайно, помітили цю тенденцію і винайшли багато способів отримання фінансової вигоди з популярності соціальних мереж. На даний момент, заробіток там – найбільш простий та доступний спосіб заробітку в Інтернеті. Що таке бізнес-сторінка? Розглянемо на прикладі Facebook

Профіль представляє тільки особистість. Користувач створює його виключно для соціалізації та розваги, тобто для некомерційного використання. Фейсбук невблаганний: тут ніякої реклами і продажів. Якщо ви порушуєте це правило, то в будь-який момент аккаунт можуть заблокувати. Винятків не передбачено.

Хочете заробляти на Facebook, створіть бізнес-сторінку. Інакше її називають фан-сторінка. Це ефективний і безкоштовний SMM-інструмент. Його використовують для просування, запуску рекламних кампаній, монетизації блогів.

Для роботи власникам сторінок Фейсбук пропонує наступні можливості:

- індексація пошуковими системами;
- доступ до статистики;
- самостійне адміністрування та залучення для цього іншої людини;
- настройка реклами, в тому числі таргетированної і на сторонніх ресурсах за допомогою «AudienceNetwork»;
- підключення додатків.

Кількість передплатників у особистого і бізнес-аккаунта після останніх змін не обмежена. Функція «Додати в друзі» передбачена тільки для профілю.

Важливо Перед тим як наважитися завести власне бізнес-представництво в соціальній мережі, вам необхідно здобути хоча б елементарні знання в галузі SMM-просування (в ідеалі — оволодіти ними досконало). Щоби не витратити час та сили на пошуки дійсно важливої інформації в Мережі, не втрачати дохід через погано сплановані пости, навчатися треба в найкращих — практикуючих спеціалістів, які на десятках, а то й сотнях проектів довели, що немає поганого продукту, є неправильно вибудована стратегія. Людина не може жити без спілкування. Життя, розвиток суспільства, технічний прогрес поставили нас у такі жорсткі рамки, що єдиною альтернативою зберігати і підтримувати контакти став Інтернет. Зараз, переважно, для цього використовуються різноманітні соціальні мережі, такі як: Фейсбук, Твіттер, та багато інших. У соціальних мережах зареєстрована величезна кількість користувачів, багато з яких є досить платоспроможними. Аналітики інтернет-ринку, звичайно, помітили цю тенденцію і винайшли багато способів отримання фінансової

вигоди з популярності соціальних мереж. На даний момент, заробіток там – найбільш простий та доступний спосіб заробітку в Інтернеті [1].

ТЕЗА 1.

Навіщо заводити бізнес-аккаунт?

Причина 1. Просування товарів і послуг в соціальних мережах

Сьогодні в соціальні мережі люди приходять не тільки з бажанням провести час з віртуальними друзями. Інформацію про товари і послуги на Фейсбуці шукають чи не частіше, ніж в пошукових системах. Не менш важливо, що користувачі готові тут купувати.

Ювелірна компанія «BlueSteelJewelry» робить ставку на динамічну рекламу Facebook. Працює з аудиторією, збільшуючи її залученість. Результат: продажу за 4 місяці зросли в 3,5 рази.

Причина 2. Можливість аналізувати аудиторію

Бізнес-сторінка – ідеальний майданчик для комунікації з потенційними покупцями. Статистика допомагає зрозуміти, кого цікавлять тематичні пости, визначити найкращий час для публікації. На основі даних набагато легше скласти портрет своєї цільової аудиторії, з'ясувати «біль» клієнта.

Через опитування і аналіз коментарів, повідомлень з питаннями від відвідувачів маркетологи вибудовують діалог з передплатниками, вивчають їх переваги та інтереси. Формується зворотний зв'язок. Така інформація безцінна при формуванні маркетингової стратегії.

ТЕЗА 2

Продажі в соціальних мережах. На відміну від повноцінного сайту інтернет-магазину, соціальні мережі в плані продажів володіють вкрай обмеженим функціоналом, проте використовуються багатьма, зважаючи на свою безкоштовність. Суть такого підходу – у створенні публічної сторінки або спільноти, роботі над збільшенням кількості учасників і пропозицією товару цієї аудиторії[2].

Із мінусів продажів за допомогою сторінки в соцмережах варто відзначити, як ми вже писали, обмежені можливості в плані налаштувань і зовнішнього вигляду, складності набору аудиторії, низький відсоток органічного залучення нових учасників і залежність від платформи. Фактично, ваша сторінка належить соцмережі і в будь-який момент модератори можуть її прикрити. Ну і, що має бути вже зрозуміло, такі продажі навіть у разі успіху – дуже складно масштабувати. Можливий обіг при такій схемі роботи: 30 – 40 тисяч гривень.

Із плюсів можна назвати, звичайно ж, безкоштовність, а також легкість тестування попиту, якщо зробити все правильно. Таким чином, цей варіант можна розглядати, якщо ви хочете провести експеримент і «прощупати» нішу, щоб потім організувати повноцінний бізнес[3].

ТЕЗА 3.

Способи «розкрутки» груп у соціальних мережах. Як просунути свою групу? Це, мабуть, основне питання з яким стикаються всі. Способів

розкрутки дуже багато. Отже, деякі способи просування, які нам відомі публікуємо нижче:

- звернення до фахівців, які за певну суму запрошують в ваше співтовариство нових учасників. Мінус тут один – запрошені учасники в більшості своїй будуть ботами, не цільовими учасниками, до того ж, ці послуги досить дорогі;

- самостійне просування дасть якийсь результат при великій кількості друзів, в іншому випадку – дуже повільний та нудний процес;

- наповнення групи за допомогою спеціальних сервісів про які згадувалось трохи вище. Це найвірніший і швидкий спосіб розкрутки, основний мінус – доведеться витратити гроші. Зате отримуєте живих користувачів, які будуть брати активну участь у житті групи якщо вона цікава. Розміщення посилань на групу де-небудь у Інтернеті, на форумах, блогах, інших групах і так далі. Досить продуктивно, але є шанс бути розціненим як спам. Але, запам'ятайте, що ніякий спосіб просування не дасть належного результату якщо група нецікава користувачеві. Саме основне правило в досягненні успіху – цікава, не схожа на інші група з постійно оновлюваною інформацією. Необхідно дотримуватися правила – спільнота створена для людей, а не для заробітку. В такому випадку, при наповненні групи якоюсь мінімальною кількістю учасників, вона перейде в режим самонаповнення. Вам тільки залишиться стежити за порядком і періодично викладати свіжу інформацію, та отримувати свою частину прибутку

ТЕЗА4.

Соціальні мережі, яким варто приділити увагу

Вибір соціальної мережі залежить від сфери діяльності вашої компанії.

Найчастіше це:

- Facebook;
- Instagram;
- Twitter.

Також для просування можна використовувати LinkedIn, Google+, Pinterest, YouTube. Подумайте, у якому вигляді ваші потенційні клієнти найкраще сприйматимуть інформацію та у якій соціальній мережі їх зареєстровано найбільше. Зважаючи на це й розставляйте пріоритети [4].

Висновок. Людина не може жити без спілкування. Життя, розвиток суспільства, технічний прогрес поставили нас у такі жорсткі рамки, що єдиною альтернативою зберігати і підтримувати контакти став Інтернет. Зараз, переважно, для цього використовуються різноманітні соціальні мережі, такі як: Фейсбук, Твіттер, та багато інших. У соціальних мережах зареєстрована величезна кількість користувачів, багато з яких є досить платоспроможними. Аналітики інтернет-ринку, звичайно, помітили цю тенденцію і винайшли багато способів отримання фінансової вигоди з популярності соціальних мереж. На даний момент, заробіток там – найбільш простий та доступний спосіб заробітку в Інтернеті.

Список використаних джерел

1. <https://www.businesslaw.org.ua/biznes-v-socialnyx-merejax/>
2. <https://homebiznes.in.ua/tag/biznes-v-sotsialnyh-merezhah/>
3. <https://creativesmm.com.ua/rozpochinatu-biznes-u-socialnikh-merezhakh/>
4. <https://webprofit.com.ua/sotsialni-merezhi-dlya-biznesu/>.

Охріменко А.,

студентка II курс, 7 група

Науковий керівник: к.ю.н.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

Шведова Г.Л.

Факультет міжнародної торгівлі та права,

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Проблема злочинності неповнолітніх завжди актуальна для суспільства, від її вирішення залежить не лише стан злочинності у майбутньому, але й моральне життя у суспільстві в цілому. Серед неповнолітніх в КК України виокремлюється ряд категорій осіб: 1) малолітні, ті, які не досягли 14-річного віку, 2) новонароджені діти, 3) діти, які не досягли 16-річного віку, тощо. Коли йдеться про кримінальну відповідальність, то мають на увазі виокремлення серед них тих, що досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність. В такому розумінні неповнолітніми слід вважати осіб, які досягли 16-річного віку, в окремих випадках 14-річного віку, але яким ще не виповнилося 18 років. Підстава кримінальної відповідальності неповнолітніх та її принципи такі ж, які діють стосовно повнолітніх осіб. М. І. Ковальов стверджує, що кримінальна відповідальність "є заснованим на нормах кримінального права обов'язком особи, яка вчинила злочин, підлягати дії кримінального закону при наявності в діях винного передбаченого цим законом складу злочину" і ,я вважаю,що ця думка є справедливою. До неповнолітніх може бути застосовано кілька заходів виховного характеру. Суд може також визнати за необхідне призначити вихователя в порядку, передбаченому законом. Неповнолітній, що вчинив злочин невеликої або середньої тяжкості, може бути звільнений судом від покарання, якщо буде визнано, що внаслідок щирого розкаяння та подальшої бездоганної поведінки він на момент постановлення вироку не потребує застосування покарання. У

розділі XV Загальної частини КК зосереджені лише норми, які стосуються особливостей кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх: 1) встановлюють більш широкі умови звільнення від кримінальної відповідальності, зокрема із застосуванням примусових заходів виховного характеру; 2) містять обмеження щодо суворості видів і розмірів покарань та інших заходів кримінально-правового характеру; 3) передбачають більш м'які вимоги для звільнення від кримінального покарання; 4) регламентують вимоги щодо погашення і зняття судимості [1]. З усіх видів покарань, передбачених КК, до неповнолітніх можуть бути застосовані лише ті, які прямо вказані у ст. 98 КК, адже ця норма є важливою для призначення покарання. Покарання вказані у відповідному порядку - від менш тяжких до більш тяжких. Особливості застосування щодо неповнолітніх окремих видів покарань вказані у статтях 99-102 КК [2]. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення неповнолітнього від відбування покарання, як і в інших подібних випадках, можуть бути двох видів: позитивні і негативні. Позитивні полягають у тому, що особа, яка була умовно-достроково звільнена від покарання і протягом невідбутої частини не вчинила нового злочину, вважається такою, що повністю виконала умову звільнення. Негативні настають при вчиненні засудженим протягом невідбутої частини покарання будь-якого (умисного чи необережного, незалежно від ступеня тяжкості) нового злочину. В такому випадку суд до невідбутої частини приєднує покарання за новим вироком за правилами, передбаченими у ст. 71, 72 КК, не можна обійти увагою дані норми закону. Якщо обидва злочини вчинено до досягнення 18-річного віку, то остаточне покарання у виді позбавлення волі не може перевищувати 15 років [3]. Неповнолітній звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення ним злочину і до набрання вироком законної сили минули такі строки:

- 2-роки - за вчинення злочину невеликої тяжкості;
- 5 років - злочин середньої тяжкості;
- 7 років - тяжкий злочину;
- 10 років - особливо тяжкий злочину.

Звільнення від відбування покарання застосовується до неповнолітнього лише у разі засудження його до позбавлення волі. Іспитовий строк встановлюється від 1 до 2-х років. Суд може покласти на окрему особу за її згодою або на її прохання обов'язок щодо нагляду за засудженим та проведення з ним виховної роботи. До неповнолітніх, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення. Воно може бути застосовано за умови, якщо засуджений сумлінною поведінкою та ставленням до праці, навчання довів своє виправлення. Застосовується воно після фактичного відбуття певного строку позбавлення волі - не менше третини; половини; двох третин, - залежно від характеру і ступеня тяжкості вчиненого злочину. У разі вчинення після умовно-дострокового звільнення протягом невідбутої частини покарання нового злочину суд призначає

покарання за сукупністю вироку (до невідбутої частини покарання за попереднім вироком приєднується покарання за новим вироком). До неповнолітніх судом можуть бути застосовані такі основні види покарань:

штраф;

громадські роботи;

виправні роботи;

позбавлення волі на певний строк.

Штраф застосовується лише до неповнолітніх, які мають самостійний дохід, власні кошти або майно. Розмір встановлюється в межах до 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, залежно від тяжкості вчиненого злочину і його майнового стану. Громадські та виправні роботи можуть бути призначені неповнолітнім від 16 до 18 років. Призначаються строком від 30 до 120 годин з використанням їх у вільний від навчання чи роботи час, але не більш 2 годин на день. Виправні роботи можуть бути призначені за місцем роботи на строк від 2-х місяців до 1 року з вирахуванням в дохід держави від 5% до 10% заробітку. Арешт полягає у триманні неповнолітнього, який на момент постановлення вироку досяг 16 років, в умовах ізоляції в спеціальних пристосованих установах на строк від 15 до 45 діб. Покарання у вигляді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину 18 років, не може бути призначене на строк більше 10 років, а у випадку вчинення особливо тяжкого злочину, поєднаного з умисним позбавленням життя людини – не більше 15 років. А.П. Кондусов наполягає на тому, що цьому покаранню повинно належати ведуче місце серед всіх інших мір, так як позбавлення волі пов'язане з докорінними змінами умов життя і виховання підлітків, здатне викликати такі зміни в їх характері, які необхідні для виправлення та перевиховання засуджених. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, якщо він вперше вчинив злочин невеликої тяжкості.[2] Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як на підставах та в порядку, встановлених законом. Взяття під варту - найсуворіший запобіжний захід, що полягає в ізоляції обвинуваченого від суспільства, ув'язненні й утриманні його під вартою на встановлених законом підставах і умовах. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод має на меті захист особи від будь-якого невинуватого посягання на її свободу з боку держави, а також від тривалих строків попереднього ув'язнення.[3] На мою думку, основною метою кримінальної відповідальності є виправлення та перевиховання осіб, що скоїли злочин. Гуманність лежить в основі кожної норми КК України щодо неповнолітніх. Як показує практика, не всі норми є дієвими та практичними для виконання. Деякі питання відповідальності неповнолітніх за вперше вчинені злочини невеликої тяжкості потребують удосконалення: насамперед, це стосується можливості настання кримінальної відповідальності за злочин невеликої тяжкості, передбачений ч. 1 ст. 135 КК України.

Список використаних джерел

1. Науково-практичний коментар до кримінального кодексу України. / За заг. ред. М.О. Потєбенька, В.Г. Гончаренка. – К., - „ФОРУМ”, 2001., у 2-х ч., ч. 1. – 393 с..
2. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За загал. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.
3. Особливості затримання та взяття під варту неповнолітнього [Електронний ресурс] <http://advocatcons.info/index.php?newsid=3812#.Vo6YzTWTIX>

Пушва О.,

студентка 2 курсу 13 групи.

Факультет міжнародної торгівлі та права

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник: Шведова Г.Л.,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО КОНТРАБАНДУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

У наші дні проблема контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів досягла глобальних масштабів. Україна посідає значне місце на ринку наркотичних засобів, що негативно впливає на її безпеку та соціально-економічний стан. Наша держава передбачає великий простір для незаконного обігу наркотичних речовин, яким активно користуються виробники та постачальники наркотиків. Кримінальне законодавство є одним з ефективних засобів протидії такому явищу як контрабанда і сприяє затриманню осіб, що перевозять наркотичні засоби на територію України. На жаль, Україна ще не має добре злагодженого механізму опору та характеризується низкою недоліків в роботі митних і правоохоронних органів, недостатньому їх матеріально-технічному, інформаційному, правовому забезпеченню щодо протистояння контрабанді.

За Кримінальним кодексом України визначається , що контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів означає їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю [1]. Багато науковців внесли значний вклад та здійснили ґрунтовні дослідження на цю тему, серед них: А.А. Музика, О.М. Омельчук, С.О. Сорока, М.П.Карпушина. Науковець Сорока С.О. вважає, що контрабанда наркотичних засобів є злочином із високим ступенем

суспільної небезпеки. Цим злочином завдаються збитки національним інтересам держави, оскільки йдеться про руйнування фізичного і морального здоров'я нації, її генофонду, інтелектуального потенціалу суспільства [2]. На нашу думку, із збільшенням ввезення наркотичних, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів до України все більше громадян отримують доступ до швидкої купівлі наркотиків і це сприяє наркобізнесу. За даними МВС, в Україні – 500 тисяч наркозалежних. Аналіз показників демонструє, що кількість наркозалежних з кожним роком зростає серед них значну частину займає молодь (16-25 років). Ця хвороба призводить до великих втрат, а найголовніше до втрати молодих, енергійних, талановитих особистостей, у руках яких знаходиться майбутнє нашої держави, тому реальна ціна, яку має сплатити суспільство у майбутньому, – знищений генофонд [3].

Данилевська Ю.О. стверджує, що саме географічне положення України, її територія є вкрай привабливою для транзиту наркотиків, що дозволяє розглядати нашу державу як складову транснаціонального наркобізнесу [4].

Ми вважаємо, що Україна розглядається не тільки як транзитна держава, і як ринок збуту, тому що частка наркотичних засобів, що транзитом перевозяться через територію України, залишається в державі. Також розгалужена мережа автомобільних та залізничних шляхів, можливості морських, річкових та авіасполучень приваблюють виробників та постачальників наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

Можна погодитись із думкою С.О. Баранова, який визначає такі основні напрямки взаємодії із попередження контрабанди:

- розробка, планування та здійснення узгоджених заходів щодо попередження, виявлення та розкриття контрабанди на митному кордоні;
- виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються на кордоні, розшук та затримання злочинців, здійснення судочинства у справах;
- обмін інформацією щодо незаконного переміщення через митний кордон контрабанди, а також про джерела придбання і канали незаконного її переміщення через митний кордон держави;
- проведення спільного аналізу причин та умов, що викликають вчинення контрабанди, а також розробка на основі нього ефективних попереджувальних засобів [5].

Отже, на нашу думку, для покращення ситуації особлива увага має бути спрямована на виявлення організованих злочинних угруповань, які займаються незаконним постачанням наркотичних засобів та їх збутом. Для цього доцільно виявляти міжнародні канали надходження наркотиків до України. Для ефективної боротьби з контрабандою наркотиків діяльність митних та правоохоронних органів повинна спрямовуватись передусім на вилучення наркотиків із незаконного обігу шляхом встановлення осіб, які їх виготовляють, транспортують, ввозять у державу шляхом контрабанди з метою збуту.

Отже, підводячи підсумки, важливо зазначити, що явище контрабанди наркотичних речовин значно поширилось за останні роки. Воно, насамперед, завдає збитків інтересам держави та негативно впливає на її соціальний стан. Поряд з цим, контрабанда також сприяє розвитку тіньової економіки, а інколи поєднується із вчиненням інших тяжких злочинів. Через геополітичне розташування України міжнародна наркомафія вже використовує територію нашої держави не лише для транзитного перевезення, але як ринок збуту. Запобігти криміногенній ситуації, яка склалася, можливо за умови створення належної правової бази, значного підвищення рівня професійної підготовки працівників митної служби та здійснення боротьби з проявами корупції в цій сфері.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : зі змінами та доповненнями станом на 06 вересня 2018 року : Офіц. текст.— К.: Алерта, 2018. — 208 с.
2. Сорока С.О.Контрабанда наркотичних засобів: проблеми протидії : дис. ...канд. юр. наук : 12.00.08 / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2010. С 9-10.
- 3.Офіційний сайт Державна установа “Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю МОЗ” Національний звіт за 2017 рік щодо наркотичної ситуації в Україні— 2017. — 176 с.<http://www.ummcda.org.ua>
4. Данилевська Ю.О. Кримінальна відповідальність за контрабанду крізь призму законодавчих змін // Часопис Академії адвокатури України. — 2012. — № 14. — С.1.
5. Баранов С.О. Взаємодія правоохоронних органів на державному кордоні по попередженню порушень митних правил та контрабанди // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. — 2000. — № 2. — С.76.

Римша Б.,
студентка 2 курсу
факультету економіки і права установи освіти
«Барановичський державний університет»
м. Барановичі, Республіка Білорусь

ПАСПОРТНИЙ РЕЖИМ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ

Відповідно до указу Президента Республіки Білорусь №294 від 3 червня 2008 року «Про документування населення Республіки Білорусь», паспорт громадянина Республіки Білорусь - документ, що засвідчує особу громадянина на території Республіки Білорусь і за її межами, що підтверджує громадянство і право його власника на виїзд з Республіки Білорусь та в'їзд в Республіку Білорусь [1].

Паспорт повинен мати кожен громадянин Республіки Білорусь, який досягнув 16-річного віку. Паспорт виготовляється за єдиним для всієї Республіки зразком, відповідним міжнародним стандартам, і має 32 сторінки.

Видача (обмін) паспорта громадянину, що постійно проживає за кордоном і що складається на консульському обліку, здійснюється дипломатичними представництвами та консульськими установами, а при їх відсутності в країні постійного проживання - безпосередньо консульським управлінням Міністерства закордонних справ або через дипломатичні представництва і консульські установи третіх країн, з якими у Міністерства закордонних справ є відповідні домовленості, що прописано в Положенні про паспорт громадянина Республіки Білорусь [3].

Громадянину, який відбуває покарання в вигляді позбавлення або обмеження волі, видача (обмін) паспорта здійснюється за місцем відбування покарання. Відповідно до Інструкції про порядок видачі (обміну) паспорта громадянина Республіки Білорусь громадянам, які відбувають покарання у вигляді позбавлення або обмеження волі, рішення про необхідність обміну паспорта засудженому приймається керівництвом установи кримінально-виконавчої системи МВС Республіки Білорусь, тоді як видача паспорта здійснюється підрозділом по громадянству і міграції органів внутрішніх справ за місцем проживання або за місцем розташування установи кримінально-виконавчої системи МВС Республіки Білорусь [4].

Видача паспорта здійснюється: у зв'язку з досягненням 16-, 25-, 45-, 100-, 125-річного віку; в разі втрати (розкрадання) паспорта; для тимчасових виїздів за кордон неповнолітнього, який не досяг 16-річного віку, за заявою його законних представників; у зв'язку з набуттям громадянства Республіки Білорусь.

Обмін паспорта проводиться в разі: зміни (зміни) прізвища, власного імені, по батькові його власника; встановлення невідповідності у даних або

відмітках; зміни статевої приналежності його власника; закінчення терміну його дії; непридатності для використання; витрачення листів, призначених для відміток; переїзду громадянина, які раніше постійно проживав за межами Республіки Білорусь, на постійне проживання в Республіку Білорусь [1].

Для видачі (обміну) паспорта необхідні наступні документи: заяву на видачу паспорта; чотири кольорові фотографії заявника; копію картки реєстрації або виписки з будинкової книги; документ, що підтверджує сплату державного мита (в розмірі 0,5 базової величини); та інші, при необхідності.

Паспорт включає в себе наступні реквізити: кольорове зображення власника, що відповідає його віку; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) власника; число, місяць, рік народження власника; місце народження власника; стать власника; ідентифікаційний номер; серію і номер; тип документа; код держави; дату видачі; найменування державного органу, що видав паспорт; термін дії; машино-зчитуємо зону; підпис власника (за винятком випадків видачі паспорта громадянину, який не досяг шістнадцятирічного віку); підпис службової особи спеціально уповноваженого органу, що видав паспорт, скріплену печаткою із зображенням Державного герба Республіки Білорусь [1].

У паспорті можуть проводитися позначки: про вступ в шлюб: прізвище, власне ім'я, по батькові (якщо таке є), рік народження чоловіка (дружини), місце і час реєстрації шлюбу, номер актового запису; (Орган, що реєструє акти громадянського стану); про розірвання шлюбу (Судом); про місце проживання власника паспорта; про візи; інші позначки відповідно до законодавства.

Особа, що втратила громадянство Республіки Білорусь, зобов'язана здати паспорт в орган внутрішніх справ або в дипломатичне представництво або консульську установу Республіки Білорусь.

Паспорт померлого здається в орган, що реєструє акти громадянського стану, в тому числі, до консульської установи, дипломатичне представництво Республіки Білорусь в разі виконання ним консульських функцій, який направляє його після реєстрації смерті в органи внутрішніх справ.

При втраті (крадіжці) паспорта за кордоном громадянин зобов'язаний негайно заявити про це в найближчий дипломатичне представництво або консульську установу або при його відсутності - в дипломатичне представництво або консульську установу держави [3].

Відповідно до ст.378 Кримінального Кодексу Республіки Білорусь, розкрадання у громадянина паспорта або іншого важливого особистого документа. Застосовувана санкція у вигляді громадських робіт, або штрафу, або арешту на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до двох років, або позбавлення волі на той самий строк [5].

Кожен громадянин Республіки Білорусь, який досяг 16-річного віку зобов'язаний мати паспорт і обмінювати його в термін, в разі невиконання

даних умов громадянин несе адміністративну відповідальність. Відповідно до кодексу Республіки Білорусь про адміністративні правопорушення, стаття 23.53, проживання без паспорта і (або) дозволу на проживання або за недійсним паспортом і (або) виду на проживання тягне за собою накладення штрафу від 2 до 4 базових величин.

Забороняється вилучення у громадянина паспорта, а також прийом і передача паспорта в заставу. У статті 23.54 кодексу про адміністративні правопорушення передбачено, що незаконне вилучення посадовцем паспорта або іншого документа, що посвідчує або підтверджує особу, тягне за собою накладення штрафу в розмірі від 4 до 5 базових величин, а також, що прийняття паспорта в заставу тягне за собою накладення штрафу в розмірі від 2 до 6 базових величин [6].

Головним органом, що здійснює видачу, обмін, зберігання, вилучення та знищення паспорта є Департамент по громадянству і міграції Міністерства внутрішніх справ Республіки Білорусь.

Завданнями Департаменту є: 1. Розробка та здійснення заходів, спрямованих на реалізацію законодавства про громадянство Республіки Білорусь, виїзд з Республіки Білорусь та в'їзді в Республіку Білорусь громадян, пересування та вибір ними місця проживання, правове становище іноземних громадян і осіб без громадянства в Республіці Білорусь, надання статусу біженця або притулку на території Республіки Білорусь, зовнішньої трудової міграції; 2. вдосконалення правового регулювання питань громадянства і міграції; 3. організація контролю за міграційними процесами та міграційною ситуацією в Республіці Білорусь, протидія незаконній міграції.

Департамент відповідно до покладених на нього завдань виконує наступні функції: організовує контроль за режимом перебування іноземних громадян та осіб без громадянства в Республіці Білорусь, проведення цільових та оперативно-профілактичних заходів, спрямованих на протидію незаконній міграції; здійснює в установленому порядку контроль за діяльністю юридичних осіб та індивідуальних підприємців щодо забезпечення ними умов контрактів щодо працівників-мігрантів, проектів і програм з працевлаштування громадян Республіки Білорусь за кордоном; організовує роботу щодо запобігання незаконного працевлаштування іноземних громадян та осіб без громадянства в Республіці Білорусь та громадян Республіки Білорусь за кордоном, вживає заходів щодо захисту їх соціальних прав і наданих їм соціальних гарантій ;, а також здійснює інші функції відповідно до законодавства.

Список використаних джерел

1. О документировании населения Республики Беларусь [Электронный ресурс] : Указ Президента Респ. Беларусь, 3 июня 2008 г., № 294; в ред. Указа Респ. Беларусь от 22.12.2018 г., № 495 // Национальный правовой Интернет-портал Респ. Беларусь. — 28.12.2018. — 1/18088.

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

2. О гражданстве Республики Беларусь [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 1 авг. 2002 г., № 163-З ; в ред. Закона Респ. Беларусь от 20 июля 2016 г., № 414-З // Национальный правовой Интернет-портал Респ. Беларусь. — 26.07.2016. — 2/2411.
3. О некоторых вопросах документирования населения Республики Беларусь [Электронный ресурс] : постановление Совета Министров Респ. Беларусь, 18 нояб. 2008 г., № 1740 ; в ред. постановления от 03.04.2017 г., № 246 // Национальный правовой Интернет-портал Респ. Беларусь. — 07.04.2017. — 5/43540.
4. Об утверждении Инструкции о порядке выдачи (обмена) паспорта гражданина Республики Беларусь гражданам Республики Беларусь, отбывающим наказание в виде лишения или ограничения свободы [Электронный ресурс] : постановление Министерства внутренних дел Республики Беларусь, 6 окт. 2005 г., №316 // Национальный реестр правовых актов Респ. Беларусь. — 24.10.2005 г. — 8/13279.
5. Уголовный кодекс Республики Беларусь [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 9 июля 1999 г., № 275-З : в ред. Закона Респ. Беларусь от 17.07.2018 г., № 131-З // Нац. правовой Интернет-портал Респ. Беларусь. — 28.07.2018. — 2/2569.
6. Кодекс Республики Беларусь об административных правонарушениях [Электронный ресурс] : Закон Респ. Беларусь, 21 апр. 2003 г., № 194-З : в ред. Закона Респ. Беларусь от 09.01.2019 г., № 171-З // Нац. правовой Интернет-портал Респ. Беларусь. — 18.01.2019. — 2/2609.

Смоглей Я.

*студентка факультету економіки та права закладу освіти
« Барановичський державний університет »
Місто Барановичі, Республіка Білорусь*

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПОШИРЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Торгівля людьми (трафікінг) – це транснаціональний злочинний вид діяльності, що приносить трафікерам доходи і займає в кримінальному світі третє місце за прибутковістю після торгівлі зброєю і наркотиками.

В сучасному світі можна відзначити актуальність проблеми рабства і торгівлі людьми. Проблема торгівлі людьми зачіпає кожну державу світу, впливає на національну безпеку і економічну діяльність держави, а також ставить в небезпечне становище життя і благополуччя громадян. За офіційними даними Міністерства внутрішніх справ Республіки Білорусь обстановка у сфері протидії торгівлі людьми та пов'язаним з нею діянь за 2018 рік виглядає наступним чином: у сфері протидії трафікінгу виявлено 136

(+27,1%) злочинів, передбачених Палермским протоколом, в тому числі 82 (+28,1%) тяжких та особливо тяжких; абсолютна більшість злочинів у цій сфері (89,7%) становлять використання заняття проституцією (ст. 171 КК) – 95 (+17), з них 69 тяжких (ч. 2 зазначеної статті), та втягнення в заняття проституцією (ст. 171 КК) – 27 (+1), тяжких немає. Крім того, виявлено 6 (+5) фактів торгівлі людьми (ст. 181 КК); 4 (+3) факту використання рабської праці (ст. 181 КК), з якими при передачі кримінальних справ прокурору для направлення в суд об'єднані ще 4 раніше виявлених злочину; 4 (+3) факту викрадення людей з метою експлуатації (п. 4 ч. 2 ст. 182 КК) [1]. Для того, щоб була можливість боротися з трафікінгом треба вивчити причини, які породжують злочинність і її розвиток в цій області.

До причин, що формували торгівлю людьми в першу чергу відноситься економічний фактор, який включає в себе процес глобалізації економіки. Глобалізація – процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Розглядаючи економічну глобалізацію з різних сторін можна виділити як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних відносяться можливість користуватися різними благами, виробленими в усьому світі, спрощення господарського взаємодії держав, забезпечення економії ресурсів і стимулювання світового прогресу. Глобалізація є джерелом формування потреби в дешевій робочій силі, обслуговуючому персоналі, а також розорення малого і середнього бізнесу.

Процес глобалізації сприяє розшаруванню суспільства. Це, в свою чергу, може породжувати у людей бажання будь-яким способом отримати прибуток і забезпечити собі гідний рівень життя. Бідність, неможливість набуття гідного рівня життя, отримання освіти та медичної допомоги, високий рівень безробіття чинять негативний вплив на населення. В надії вийти з убогості люди свідомо або несвідомо виявляються жертвою обману, метою якого є їх експлуатація.

Наступним фактором, що сприяє торгівлі людьми, виступає міграція робочої сили. Міжнародна міграція населення – це переселення працездатного населення з одних держав в інші для пошуку роботи, яке може бути викликано, насамперед причинами економічного характеру. Завдяки появі міграції населення дуже легко забезпечується легальне і нелегальне переміщення жінок і неповнолітніх дівчат в будь-які країни світу для використання в сексуальній експлуатації. Міграція також служить способом приховування слідів злочинної діяльності. Наприклад, еміграція в Ізраїль успішно використовується для ввезення на територію країни росіянок і українок з метою подальшого примусу їх до заняття проституцією [2, с. 36]. Незаконна міграція виступає в якості національної загрози, що є передумовою регулювання міграційних потоків. Також вона є джерелом формування та існування транснаціональних організованих злочинних груп, які займаються торгівлею людьми.

При розгляді організаційно-правових факторів варто звертати увагу на такі організації як модельні агентства і фірми з працевлаштування, які часто співпрацюють з торговцями людьми. У більшості країн можна відзначити недостатній і незадовільний контроль фірм, які надають послуги пристрою на роботу (навчання, підвищення кваліфікації) [3, с. 49].

До правових факторів відноситься високий рівень корупції в органах державної влади. Недбалість і корумпованість співробітників правоохоронних органів також можна виділити в якості фактора, що сприяє трафікінгу. Також до правових факторів слід віднести недосконалість національного законодавства. Так в законодавстві Республіки Білорусь присутня трудність кваліфікації та відмежування торгівлі людьми від суміжних складів злочинів.

В якості морально-етичного чинника виступає девальвація морально-етичних цінностей і моральних норм в сім'ї і в суспільстві. У Республіці Білорусь можна відзначити кризу інституту сім'ї і збільшення неповних сімей. В основному в таких ситуаціях про дітей піклуватися один член сім'ї (а саме жінка) і відповідно рівень доходу менше, ніж у повній сім'ї. Це і є передумовою на пошук додаткового, легкого заробітку. Поширення насильства, алкоголізму або наркоманія знижують цінності сім'ї і піддають вразливості людей перед різними формами експлуатації. Ю. М. Антонян зазначає, що зростання матеріальних труднощів сім'ї поєднується з прогресуючою тенденцією руйнування її моральних засад, заразливою бездуховністю, втратою життєво важливих людських цінностей [4, с. 237].

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок про те, що існує велика кількість факторів, які впливають на розвиток торгівлі людьми і з цими факторами треба боротися. Головною умовою підвищення ефективності боротьби з торгівлею людьми є комплексне і скоординоване вжиття заходів, що здійснюється на міжнародному та національному рівнях. Кожна держава повинна приділяти достатню увагу даному виду злочину, так як порушуються основні права, які закріплені Загальної Декларації прав людини: ст. 3. «Кожна людина має право на життя, свободу і на особисту недоторканність»; ст. 4. "Ніхто не повинен міститися в рабстві або піддаватися підневільному стану; рабство і работоргівля забороняються у всіх видах; ст. 5. "Ніхто не повинен піддаватися тортурам або принижуючим його гідність зверненням і покаранню» [5].

Список використаних джерел

1. Обстановка у сфері протидії торгівлі людьми і пов'язаним з нею діям за 2018 рік [Електронний ресурс] / Управління інформації та громадських зв'язків МВС Республіки Білорусь. — Режим доступу : <http://mvd.gov.by/main.aspx?guid=5421>. — Дата доступу : 08.03.2019.

2. Буряк, М. Ю. Торгівля людьми та боротьба з нею (Кримінологічні та кримінально-правові аспекти): дис. канд. юрид. наука. / М. Ю. Буряк. — Владивосток, 2005. — 87 с.
3. Вілкс, А. Торгівля людьми та їх органами: кримінологічні, політичні та соціальні проблеми. Погляд на кримінальні реалії ХХІ століття. / А. Вілкс. — Рига, 2005. — 111 с.
4. Антонян, Ю. М. Жорстокість в нашому житті. / Ю. М. Антонян — М: Инфра-М, 1995. — 318 с.
5. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс] / Організація об'єднаних націй в Білорусі. — Режим доступу : <http://un.by/dokumenty/prava-cheloveka/65-pravozashchitniki/2507-vseobshchaya-deklaratsiya-prav-cheloveka>. — Дата доступу : 08.03.2019.

Солодка Х.,
Університет Короля Данила
Науковий керівник:
к.ю.н. Бабецька І.Я.
м. Івано-Франківськ, Україна

СПАДКОВЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ

Спадкове право посідає особливе місце в системі цивільного права. Незважаючи на свій консерватизм, воно залишається актуальним у кожній державі, з огляду на його нерозривний зв'язок із правом власності. Спадкове право певним чином стосується кожної людини, оскільки хоча б раз у житті кожна особа стає спадкоємцем і, на жаль, наприкінці свого життя приречена стати спадкодавцем[1].

Спадкове право тісно пов'язане з усіма іншими видами майнових прав. З одного боку, після смерті певної особи найчастіше залишається майно, яке знаходиться на праві власності та інших речових правах. Вони є об'єктом переходу за спадщиною після смерті їх власника. З іншого боку, спадкування один зі способів набуття майнових прав, що зближує його з зобов'язальним правом. Тому спадкове право є однією з важливих підгалузей цивільного права і займає проміжне місце між речовим та зобов'язальним правом[2].

Спадкування - це перехід майнових прав та обов'язків померлого громадянина (спадкодавця) до інших осіб (спадкоємців). Право спадкування тісно пов'язане з правом власності, оскільки спадкування є одним із найпоширеніших засобів набуття права власності та охороняє це право.

Спадкове право - це сукупність встановлених державою правових норм, які регламентують порядок та умови переходу майнових прав померлого громадянина до інших осіб. Саме спадкове право визначає підстави

спадкування, час і місце відкриття спадщини, коло спадкоємців, особливості спадкування окремих видів майна, порядок і строки прийняття та відмови від спадщини, оформлення спадкових прав.

Спадкове право, як підгалузь цивільного права, побудоване на своїх особливих засадах. Принципами спадкового права є наступні:

1) *свобода волевиявлення спадкодавця і спадкоємців*. Спадкодавець в будь-який час має можливість скласти заповіт на все майно чи його певну частку, змінити заповіт чи скасувати взагалі. Це є головним принципом спадкового права. Принцип свободи волевиявлення спадкодавця знайшов своє закріплення у ст.ст. 1234-1237, 1240, 1242-1244, 1246, 1254, 1302, 1308 ЦК України. Спадкоємцю, в свою чергу, надано право прийняти спадщину або відмовитися від неї;

2) *універсальність спадкового правонаступництва*. Всі. 1218-1219 ЦК законодавець визначає склад спадщини. Спадкоємці набувають усіх прав та обов'язків, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті.

3) *черговість закликання до спадщини при спадкуванні за законом*. Суть цього принципу, який знайшов своє закріплення у ст. 1258 ЦК полягає в тому, що кожна наступна черга спадкоємців за законом набуває право на спадщину лише у випадку відсутності спадкоємців попередньої черги, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини або відмови від її прийняття. Із цього загального правила виняток може зробити лише суд у випадку, передбаченому ч. 2 ст. 1259 ЦК;

4) *рівність спадкових часток при спадкуванні за законом*. За загальним правилом спадкоємці однієї черги набувають право на спадщину в рівних частках. Це положення знайшло відображення у ст. 1267 ЦК. Виняток з цього правила має місце при спадкуванні спадкоємцями, які закликаються до спадкування за правом представлення;

5) *державно-правовий захист непрацездатних родичів і членів сім'ї заповідача*[3].

В ст. 1217 ЦК України передбачено два види спадкування: за заповітом або за законом.

Законодавець надає громадянину право призначити спадкоємців особисто - шляхом складання заповіту.

Новий ЦК України вперше у вітчизняному законодавстві дає легальне визначення заповіту. Заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок її смерті (ст. 1233 ЦК).

Заповіт повинен відповідати загальним правилам щодо дійсності правочину, а саме:

- 1) заповідач повинен бути дієздатним на момент укладання заповіту;
- 2) зміст заповіту не повинен суперечити закону;
- 3) зміст заповіту повинен відображати дійсну волю заповідача;

- 4) заповіт повинен бути вчинений у визначеній законом формі;
- 5) умови заповіту повинні бути здійсненими[3].

Заповіт повинен бути складений у письмовій формі і нотаріально посвідчений. Особливість заповіту полягає в тому, що він містить в собі волю спадкодавця, яку він виклав ще за життя, але безпосереднє здійснення цієї волі можливе лише за умови смерті спадкодавця. Ця обставина і обумовлює особливі вимоги до оформлення заповіту, оскільки після смерті особа вже не має можливості уточнити чи конкретизувати свої наміри, наприклад, яку саме частину будинку повинен успадкувати син, а яку дочка, що розумів спадкодавець під «цінними речами», які необхідно передати брату; нарешті померлий буде взагалі позбавлений можливості оспорювати цей правочин в силу природних причин[4].

Відповідно до Закону України «Про нотаріат» у населених пунктах, де відсутні нотаріальні контори, заповіт можуть посвідчити службові особи виконкому. За кордоном - відповідні консульські установи та дипломатичні представництва. Окрім державного нотаріуса, заповіт може посвідчити і приватний нотаріус (ст. 36 Закону України «Про нотаріат»).

В інтересах громадян, яким обставини не завжди дозволяють звернутися до нотаріальної контори, закон покладає на певних посадових осіб обов'язки по посвідченню заповіту, який у цих випадках прирівнюється до нотаріального (ст. 40 Закону України «Про нотаріат»)[3].

З 1 січня 2016 року українці можуть оформити спадщину в сільрадах.

Таке нововведення прописано у Законі України від 20 жовтня 2014 року 1709-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо деяких питань спадкування». Документ передбачає спрощення оформлення спадщини та реєстрації прав спадкоємців шляхом надання відповідних повноважень місцевим органам самоврядування [4].

До характеристики спадкових правовідносин як різновиду цивільних право-відносин можна віднести такі:

1. Предмет регулювання — права та обов'язки між його учасниками виникають з приводу майнових та особистих немайнових відносин. Особливістю відносин, які складають предмет спадкового права, є регулювання переходу вказаних відносин у спадщину від правопередника (спадкодавця) до правонаступників (спадкоємців).

2. Метод регулювання — юридичної рівності учасників спадкових право-відносин, кожен з яких має свої права та обов'язки та не знаходиться у підпорядкуванні іншого; диспозитивності, тобто можливості вибору з кількох варіантів поведінки, що виявляється у спадковому праві, наприклад, у можливості вільного обрання способу прийняття спадщини, вирішення питання про прийняття спадкової маси або відмову від неї, в нормах про поділ спадкового майна на розсуд спадкоємців і т. п. Проте на відміну від інших

цивільно-правових інститутів у спадковому праві все ж переважають імперативні норми[5].

Отже, спадкове право — сукупність цивільно-правових норм, які встановлюють порядок переходу прав та обов'язків померлої особи по праву спадкування. Особливості спадкування прав щодо об'єктів цивільного права, пов'язані з видом прав, що успадковуються і в кожному окремому випадку можуть мати свої особливості. Таким чином, шляхами розвитку спадкового права є створення такого правового механізму реалізації права на спадкування, який ефективно забезпечить можливість кожному спадкоємцю успадкувати будь-яке майно чи майнові права із найменшими юридичними складностями для нього.

Список використаних джерел

1. Кухарев О. Є. Спадкове право України. Навчальний посібник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1821100156933/pravo/ponyattya_spadkovogo_prava_mist_se_sistemi_tsivilnogo_prava
2. Цивільне право України. Підпригора О. І. Навчальний посібник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1780032146306/pravo/spadkove_pravo
3. Бірюков І.А., Заїка Ю.О. Цивільне право України. Загальна частина. Навчальний посібник [Електронний ресурс] / К.: КНТ, 2006.- 480 с. - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-8757.html>
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо деяких питань спадкування» від 20 жовтня 2014 року 1709-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1709-18>
5. Дзера О. В. - Кузнецов Н. С. Цивільне право України. Кн.2. Навчальний посібник [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://adhdportal.com/book_832_chapter_171__2._Zagaln_polozhennja_spadkovo_go_prava.html

Федорак І.,
студентка 1 курсу факультету архітектури,
будівництва та дизайну
Університету Короля Данила
Науковий керівник:
викладач кафедри будівництва та цивільної інженерії
Гусар Катерина Дмитрівна
м. Івано-Франківськ, Україна

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МІСТА

Із зростанням міста, розвитком його промисловості, стає все більш складною проблема охорони навколишнього середовища, створення нормальних умов для життя і діяльності людини. В останні десятиліття посилюється негативний вплив на навколишнє середовище і, зокрема, на зелені насадження. Проблема зелених масивів (міських парків, лісів, садів, луків) – одна з найважливіших екологічних проблем у містах. Рослинність, як природовідновлююча система, забезпечує комфортність проживання людей у місті, регулює (в певних межах) газовий склад повітря і ступінь його забруднення, кліматичні характеристики міських територій, знижує вплив шумового фактору і є джерелом енергетичного відпочинку людей. Тому антропогенний вплив та озеленення є питанням, яке вимагає вирішення.

Благоустрій і озеленення території – це комплекс робіт щодо створення і використання зелених насаджень у населених пунктах. У містобудуванні благоустрій і озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів по плануванню, забудови населених місць. Воно має величезне значення в житті людини має величезний вплив на навколишнє середовище. Особливо цей вплив помітно проявляється у містах.

На теперішній час стрімка забудова міст є причиною загострення екологічної ситуації, що негативно впливає на здоров'я населення.

Досить цікавим варіантом вирішення проблем забудови міст є капсульний готель – незвичайна український погляд будівля. Капсульний готель – один з варіантів японських готелів, який має вигляд невеликих спальних відділень, розташованих один-над-одним. Знаходяться в основному біля вокзалів та в центральних частинах великих населених пунктів [2].

Першим капсульним готелем був капсульний готель міста Осака, розроблений Касе Куракавою і відкритий 1 лютого 1979 році в районі Умеда і є досить популярним явищем в сучасній Японії [3].

Незважаючи на те, що площа подібної кімнати становить лише 1,25×2×1 метра, номери оснащені всіма зручностями. Кожна капсула готелю обладнана ліжком, телевізором, столиком для роботи, та сейфом для зберігання

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

особистих речей. А якщо відвідувач вирішить розважитись або привести себе в порядок, то в лобі він зможе знайти пральну машину, сушарку і міні-бар.

Такі готелі не тільки дозволять зекономити гроші туристу чи надати притулок людині що запізналась на поїзд чи літак, але й зменшити габарити території готелю, адже з урахуванням того, що їх місткість рідко буває менше 400 осіб, це приміщення займає щонайменше в тричі менше місця ніж готель із такою ж наповненістю, що є дуже вдалою пропозицією для Японії. Звісно, в Україні немає проблеми «невдалої» відповідності території і населення, але, на мою думку, цей варіант «готелю-мурашника» цілком міг б стати рішенням, яке дало б можливість збільшення зеленого простору за рахунок зменшення забудованої місцевості. Адже співпрацюючи із природою людина забезпечує собі комфортне і здорове життя.

Для всіх розвинених країн світу екологічна ситуація, що складається у містах, є предметом особливої уваги офіційної влади всіх рівнів, політичних партій і громадських рухів, засобів масової інформації і широких верств населення. Екологічна ситуація міст – «дзеркало», в якому відбивається рівень соціально-економічного становища країни, тому не випадково інформація про екологічну ситуацію в розвинених країнах загальнодоступна і займає одне з провідних місць у політичному і громадському житті суспільства.

Список використаних джерел

1. Благоустрій [Електронний ресурс] Режим доступу – <https://uk.wikipedia.org/wiki/Благоустрій>
2. Капсульний отель [Електронний ресурс] Режим доступу – https://uk.wikipedia.org/wiki/Капсульний_отель
3. Капсульний готель [Електронний ресурс] Режим доступу – https://maximum.fm/v-yaponiyi-zyavlyatsya-kapsulni-goteli-klasu-lyuks_n60671

Чепик А.,

Київський національний торговельно-економічний університет

Науковий керівник

Шведова Ганна Леонідівна к.ю.н., доцент, доцент

кафедри загально-правових дисциплін

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА

Особливо важливим питанням для суспільства є охорона та захист життя людини. Міжнародно-правові та національні норми широко та чітко регламентують механізми захисту даного права. В Україні захист життя та здоров'я людини передбачається нормами, які містяться в Розділі II «Злочини проти життя та здоров'я особи» Кримінального кодексу України.

Доведення до самогубства є одним із злочинів, що посягає на життя людини. Особливістю даного діяння є те, що, хоча саме самогубство є одним з різновидів неприродної смерті, але, при цьому, доведення до самогубства – єдиний злочин проти життя особи, який не охоплюється поняттям вбивства. Адже, цей злочин вчиняється суб'єктом злочину не прямо, а опосередковано [1]. Отже, у випадку доведення до самогубства винний не позбавляє потерпілого права вибору щодо розпорядження своїм життям, як, наприклад, при вбивстві [2; с. 173].

На жаль, кількість самогубств в Україні з кожним роком зростає. За даними Міністерства охорони здоров'я наша держава входить у число 25 країн світу з найвищими показниками смертності внаслідок суїциду. З 2011 по травень 2017 року в Україні винесено лише п'ять вироків за статтею доведення до самогубства (при чому лише чотири з них набрали законної сили). Саме така статистика в першу чергу зумовлена тим, що у більшості випадках правоохоронці припиняють провадження у справах про самогубство, тому що не знаходять слідів насильства на тілі загиблих. Версію доведення до самогубства належним чином не розслідують або й, взагалі, ігнорують [3].

Саме тому питання доведення до самогубства було предметом досліджень багатьох науковців, таких як Ю.А. Александровський, А.П. Тіщенко, Л.М. Шестопалова та інші.

Експерти в даній галузі стверджують, що майже 2/3 випадків суїциду здійснюється під впливом дії інших осіб. Ситуація загострюється, адже середній вік самогубців становить 19 років. Особи, які найчастіше потрапляють у групи ризику становлять вікову категорію від 12 до 25 років, що свідчить про важливу суспільну проблему, яка потребує негайного ефективного впливу з боку держави та суспільства.

На жаль, діяльність політики нашої держави у даній сфері регулювання суспільних відносин є досить неефективною, незважаючи на високий рівень кількості даних злочинів. Через недбалість правоохоронців багато злочинців не розуміють прояви протиправності у своїх діях, а разом з тим головні функції кримінального права, такі як попереджувальна та виховна, втрачають свою сутність.

Залишаючись на індивідуальному рівні табуйованим через свою інтимність, нині самогубство сприймається загалом як негативнеморальне явище, адже людські втрати не можна виправдати[4]. Здійснення ефективних заходів щодо запобігання самогубствам та протидія доведенню до самогубства, особливо з огляду на значну латентність явища, є досить складними процесами, які мають базуватися на злагодженій діяльності усіх гілок влади в Україні. Доведення до самогубства включає в себе безліч способів та засобів вчинення даного протиправного діяння. Наприклад, із появою та розвитком всесвітньої мережі Інтернет виникли нові способи вчинення не лише злочинів проти власності (крадіжки, шахрайства тощо), а й доведення до самогубства. Зокрема, в Україні значних обертів набрали самогубства підлітків, які зазнали потужного психічного впливу, який виявлявся через спонукання до вчинення самогубства у так званих «групах смерті» у соціальних мережах.

Перший заступник голови Національної поліції В'ячеслав Аброськін на своїй сторінці у Facebook повідомив, що за сім місяців 2018 року були здійснені 156 спроб дитячих суїцидів, із них - 58 доведені до кінця й неповнолітні загинули [5]. Саме такий стан речей обумовлений багатьма причинами, зокрема нестабільністю дитячої психіки, на яку дуже легко вплинути, а також недовірою підлітків до оточуючих, побоюванням залишитися незрозумілими.

Отже, можемо зробити висновок, що статистика щодо вчинення самогубства в Україні є досить невтішною. Шанобливе ставлення до невід'ємного права на життя порушують не лише особи, які скоїли суїцид, але й особи, які своїми діями спричинили даний феномен. Суспільна думка, щодо скоєння самогубства є досить негативною, але у ХХІ столітті доведення до самогубства є не лише сумною реалією, а й способом винищення процвітаючого покоління, який набирає шалених обертів та розвивається.

На жаль, суспільна значущість даної проблеми полягає не лише в аморальному аспекті даного злочину, але й в не бажанні потерпілих розголошувати про свої проблеми. Чітко зрозуміло, що безкарність злочинців породжує нові злочини.

Окрім того, статистичні дані не відображають реального стану злочинності, пов'язаної з доведенням до самогубства, так як продуктивність діяльності правоохоронних органів у даній сфері є досить низькою.

Звичайно, законодавець не залишив проблему схиляння до вчинення самогубства поза увагою, але безліч факторів, які сприяють скоєнню даних злочинів залишаються неконтрольованими. До них можна віднести низький

рівень медобслуговування, що призводить до невчасності виявлення психічних вад, недосконала робота правоохоронних органів, недовіра громадян до оточуючих, та ін. Можливо, виховання у громадян поваги до життя інших осіб зможе змінити ситуацію, яка склалася у нашій державі. Неможливо викоринити всі причини, що спонукають людей до скоєння даного злочину, але доведення до самогубства є не лише психологічною проблемою, а перед усім це проблема, яка стосується всього суспільства. Ефективним було б організувати в закладах освіти лекції, на яких розповідалося про гарячі лінії, до яких можна було б звернутися у разі виникнення вчинення протиправних дій щодо особи. Також більш уважне ставлення громадян до поведінки рідних та близьких знизить ризик самогубства.

Але ми повинні пам'ятати, що запобігти скоєнню даного злочину ми зможемо лише спільними зусиллями.

Список використаних джерел

1. Доведення до самогубства: порівняльна характеристика українського і зарубіжного кримінального законодавства / О.О. Колінко // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 258-264.
2. Гусак О.А. Об'єкт доведення до самогубства: сучасний погляд [Електронний ресурс] / О.А. Гусак // Вісник Одеського національного університету. Сер.: Правознавство. – 2012. – Т. 17, Вип. 1–2. – С. 173-175.
3. Пояснювальна записка до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту прав і свобод дітей» від 08.08.2017 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62397 (Дата звернення: 07.03.2019)
4. Шестопалова Людмила. Соціально-правова характеристика самогубства в Європі / Людмила. Шестопалова // Вісник Академії управління МВС. - 2007. - № 2-3. - С. 212-229.
5. Офіційна сторінка в Facebook першого заступника Голови Національної поліції України В.Аброськіна [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.facebook.com/Vyacheslav.Abroskin/timeline?lst=100028526402963%3A100008480501304%3A1552400845> (Дата звернення: 09.03.2019)

Чуна В.,
студент3 курсу факультету архітектури,
будівництва та дизайну
Університету Короля Данила
Науковий керівник:
викладач кафедри будівництва та цивільної інженерії
Веркалець Світлана Михайлівна
м. Івано-Франківськ, Україна

ТОКСИЧНІСТЬ ТА ІНШІ НЕГАТИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОЛІМЕРНИХ МАТЕРІАЛІВ

При оцінці екологічної чистоти полімерних будівельних матеріалів керуються такими основними вимогами до них:

- полімерні матеріали не повинні створювати в приміщенні стійкого специфічного запаху;
- виділяти в повітря летючі речовини в небезпечних для людини концентраціях;
- стимулювати розвиток патогенної мікрофлори на своїй поверхні;
- погіршувати мікроклімат приміщень;
- повинні бути доступними вологій дезинфекції;
- напруженість поля статичної електрики на поверхні полімерних матеріалів не повинна бути більше 150 В / см (при відносній вологості повітря в приміщенні 60-70%)

Численні дослідження показали, що практично всі полімерні будівельні та оздоблювальні матеріали, створені на основі низькомолекулярних сполук, в процесі використання можуть виділяти токсичні леткі компоненти, які при тривалій дії можуть шкідливо впливати на живі організми, в тому числі і на здоров'я людини.

Міжнародне агентство з вивчення раку (МАВР) звертає увагу на канцерогенну небезпеку полімерів, отриманих з нафти і кам'яного вугілля, а Агентство з реєстрації токсичних речовин і захворювань (АТSDR) констатує, що при виробництві пластмас використовуються речовини, що входять до переліку двадцяти найбільш небезпечних токсичних речовин.

Наводимо характеристику деяких полімерних будівельних і оздоблювальних матеріалів, здатних виділяти токсичні субстанції.

Матеріали на основі карбамідних смол. Деревостружкові плити (ДВП) виділяють формальдегід у 2, 5-3 рази і більше допустимого рівня. У вільному стані формальдегід є подразнюючий газ, що загально токсичний. Він пригнічує дію ряду життєво важливих ферментів в організмі, призводить до захворювань дихальної системи і центральної нервової системи.

Матеріали на основі фенолформальдегідних смол (ФФС). Деревоволокнисті (ДВП), деревостружкові (ДВС) і деревошарові (ДВШ). Виділяють в повітряне середовище приміщень фенол і формальдегід. Концентрація формальдегіду в житлових приміщеннях, обладнаних меблями і будівельними конструкціями, що містять ДСП, може перевищувати ГДК в 5-10 разів.

Матеріали на основі епоксидних смол. Як і інші види смол: карбамідні, фенольні, фуранові і поліуретанові, епоксидні смоли містять летючі токсичні речовини: формальдегід, дібутілфтолат, еріхлоргідін.

ПВХ матеріали. ПВХ - лінолеум володіє загальною токсичністю, в процесі експлуатації може створювати на своїй поверхні статичне електричне поле напруженістю до 2000-3000 В / см. При використанні полівінілхлоридних плиток в повітряному середовищі приміщень виявляють фталати. Негативна властивість плиток - низькі теплозахисні властивості, що призводить до простудних захворювань рекомендуються тільки у допоміжних приміщеннях і коридорах.

Лакофарбові матеріали. Найбільш небезпечні розчинники і пігменти (свинцеві, мідні та ін.). Крім того, лакофарбові покриття забруднюють повітряне середовище житлових приміщень толуолом, ксилолом, бутилметакрилати і ін. Токсичні бітумні мастики, виготовлені на основі синтетичних речовин, містять низькомолекулярні і інші леткі токсичні сполуки.

Вчені Інституту будівельної екології в Швеції до числа найбільш небезпечних хімічних сполук, що виділяються в атмосферу житла з полімерних будівельних матеріалів, відносять ізоціанти, кадмій і антипірени.

*Ізоціанти- небезпечні токсичні сполуки, що проникають в житлові приміщення на основі поліуретанових матеріалів (ущільнювачів, з'єднань і ін.). Як відзначають шведські фахівці, поліуретанова піна дуже зручна в роботі, але може виявитися небезпечною для майбутнього житла. Шкідливий вплив ізоціантів, що призводять до астми, алергії і до інших захворювань, посилюється при нагріванні поліуретанових матеріалів сонячними променями або теплом від опалювальних батарей. Можливий викид ізоціантів в атмосферу вимагає постійного контролю, однак, як вважають шведські фахівці з Інституту будівельної екології, існуючі методи недостатні, а нові поки ще в стадії розробки. Небезпечний кадмій - важкий метал, що міститься в лакофарбових матеріалах, пластикових трубах, підлогові покриття і т.д. Потрапляючи в організм людини, він викликає незворотні зміни скелета, призводить до захворювань нирок і недокрів'я. Ще одна екологічна загроза, що виходить з полімерних будівельних матеріалів - протипожежні речовини - *антипірени*, що містяться в негорючих пелюстках. Встановлено зв'язок шкідливих речовин, що виділяються з них, і з захворюванням населення на алергію, бронхіальну астму та ін.*

Проведені в останні роки детальні дослідження показали, що полімерні будівельні матеріали можуть виявитися джерелом виділення і таких шкідливих речовин, як бензол, толуол, ксилол, аміни, акрилати та ін.

Старіння як під дією хімічних і фізичних факторів (окислення, перепадів температури, впливу сонячного світла та ін.), так і в зв'язку з недостатньою екологічною чистотою вихідної сировини, порушенням технології їх виробництва або використанням не за призначенням. Рівень виділення газоподібних токсичних речовин помітно збільшується при підвищенні температури на поверхні полімерних матеріалів і відносній вологості повітря в приміщенні.

Один з можливих джерел погіршення екологічного стану житлових приміщень - розселення по поверхні полімерних матеріалів мікрофлори (грибків, моху, бактерій та ін.). Деякі з пластмас діють на мікроорганізми згубно, сприяючи інтенсивному розмноженню. Наскільки небезпечна ця їх властивість, можна судити за часом збереження на поверхні підлог з полімерних матеріалів збудників: дифтерії - 150 днів, черевного тифу та дизентерії - понад 120 днів.

У зв'язку з цим в лікувальних установах і громадських будівлях використовуються тільки такі полімерні матеріали, які володіють бактерицидними властивостями, наприклад, підлоги на основі полівінілацетатної емульсії.

Не менш небезпечна і здатність полімерних будівельних матеріалів накопичувати на своїй поверхні заряди статичної електрики. Дана проблема є надзвичайно актуальною, враховуючи ймовірність поєданого впливу на організм електризуємих полімерів та інших негативних факторів.

Зокрема, встановлено, що електризуємість полімерів надає стимулюючу дію на розвиток патогенної мікрофлори, а також сприяє більш легкому проникненню летючих токсичних речовин, які отримали електричний заряд, в організм.

Хімічна сполука, що нейтралізує заряди статичної електрики, утворює на поверхні полімерного матеріалу резиноподібну плівку. Для цих цілей використовують різні нітрогенні сполуки (аміни, амідні і ін.). Вибір антистатичного агента визначається призначенням і видом полімерного матеріалу. Останнім часом при підготовці і укладанні полімерних облицювальних матеріалів зняття електростатичних зарядів з їх поверхні здійснюють і за допомогою нейтралізаторів статичної електрики.

Виділення газоподібних токсичних речовин в результаті горіння полімерних будівельних матеріалів ще одна серйозна небезпека, пов'язана з їх використанням. Досить вказати, що термічний розклад при горінні 1 кг полімеру дає стільки газоподібних токсичних речовин, що їх достатньо для отруєння повітря в приміщенні об'ємом 2000 м. У людини, що знаходиться в

такому приміщенні, через 10-15 хвилин виникає важке отруєння або навіть смерть.

Продуктами горіння полімерних матеріалів є такі токсичні речовини, як формальдегід, хлористий водень, оксид вуглецю та ін. При горінні піно пластів виділяється досить небезпечний газ - фосген, при термічному розкладанні пінополістиролу - ціаністий водень, газоподібний стирол та інші не менш небезпечні продукти.

Альтернативним варіантом простого спалювання вважається термічна переробка полімерних матеріалів в спеціальних камерах для отримання з них вторинних матеріалів.

В будівництві з міркувань екологічної безпеки можуть застосовуватися тільки ті полімерні матеріали та вироби (облицювальні покриття, погонні вироби, клеї, мастика і т.д.), які відповідають вимогам діючих ДБН, ТУ та мають задовільними санітарно-гігієнічними показниками.

*Висновок:*З екологічної точки зору загальна тенденція при використанні полімерних матеріалів у будівництві повинна бути наступною: необхідно якомога ширше застосовувати нетоксичні матеріали.

Список використаних джерел

1)[Електроннийресурс]

<http://www.polimerportal.ru/index.php/2009/09/osnovnyye-svoystva-plastmass-kak-stroitelnyx-materialov/#more-3334>

2)[Електроннийресурс]<http://www.materialsworld.ru/16/>

3)[Електроннийресурс]<http://mpouyut.ru/polimernye-materialy>

ЗМІСТ

<i>Богуш Н.</i> Особливості об'ємно-планувальних рішень житлових будівель для території зі складним рельєфом.....	3
<i>Бублич І.</i> Легалізація проституції в Україні: «за» і «проти».....	6
<i>Ганджі В.</i> До питання криміналізації клонування людини.....	10
<i>Герман Х.</i> Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів у адміністративному процесі.....	13
<i>Гогіль А.</i> Теоретична характеристика II розділу Конституції України «права, свободи та обов'язки людини і громадянина».....	17
<i>Даневич А.</i> Актуальні питання кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами.....	20
<i>Дроздова Н.</i> Мистецтво візуального впливу.....	23
<i>Зеленчук А.</i> Економіка бажань або до чого призведе споживацьке суспільство.....	26
<i>Кучинська Ю.</i> Особливості здійснення правосуддя на сучасному етапі державотворення.....	29
<i>Лахвич Д.</i> Незаконна міграція та торгівля людьми.....	33
<i>Луб Д.</i> До питання про кримінальну відповідальність за експлуатацію дітей.....	36
<i>Луцак Ю.</i> Переваги та недоліки безоплатної правової допомоги в Україні.....	39
<i>Майструк А.</i> Актуальні проблеми порушення авторського права.....	43
<i>Маковик Р.</i> Причини незаконної міграції людей.....	46
<i>Мацейчук В.</i> Актуальні питання криміналізації гендерного насильства.....	50
<i>Михед О.</i> До питання про згвалтування в новій редакції кримінального закону.....	53

**Студентські наукові дискусії поза форматом:
архітектура, економіка, право**

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 квітня 2019 р.

<i>Мініч І. Поняття і види тілесних ушкоджень в кримінальному праві.....</i>	<i>56</i>
<i>Мурейко Я. Особливості кваліфікації злочинів проти життя і здоров'я особи.....</i>	<i>58</i>
<i>Николин А. Утеплення підлоги.....</i>	<i>60</i>
<i>Остапчук З. Організація бізнес сторінки у соціальних мережах.....</i>	<i>63</i>
<i>Охріменко А. до питання про покарання неповнолітніх.....</i>	<i>67</i>
<i>Пишава О. До питання про контрабанду наркотичних засобів.....</i>	<i>70</i>
<i>Римша Б. Паспортний режим Республіки Білорусь.....</i>	<i>73</i>
<i>Смоглей Я. Фактори, що впливають на поширення торгівлі людьми.....</i>	<i>76</i>
<i>Солодка Х. Спадкове право в системі права України.....</i>	<i>79</i>
<i>Федорак І. Проблеми сучасного міста.....</i>	<i>83</i>
<i>Чепик А. Актуальні питання кримінальної відповідальності за доведення до самогубства.....</i>	<i>85</i>
<i>Чуна В. Токсичність та інші негативні властивості полімерних матеріалів.....</i>	<i>88</i>

Наукове видання

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції

**СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ ПОЗА ФОРМАТОМ:
АРХІТЕКТУРА, ЕКОНОМІКА, ПРАВО**

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Упорядники:

О. В. Острогляд, А.В.Гуркова

Художнє оформлення:

І.В.Гребенюк

Видано за авторською редакцією